

BIULETYN

informacyjny

SPIS TREŚCI

Po VI Kongresie Związków Zawodowych • Wiano na nowe Tysiąclecie • Konkurs spełnionych nadziei — Konkurs wielkich czynów • Turystyka reprezentowana przez PTTK znajduje poparcie związków zawodowych • IX Plenum Zarządu Głównego PTTK • 8,5 miliona w ruchu turystycznym • Triumfatorzy konkursu „Przez X wieków Polski” • Prezydium obraduje • O patronaty Kół zakładowych nad zabytkami przeszłości • Główny Sąd Koleżeński interpretuje • Z życia Okręgów, Oddziałów i Kół • Młody kolarz na trasie • Plon żeglarskiego roku 1966 • Zbieramy eksponaty do Muzeum Sportu i Turystyki • Nowości wydawnicze

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
PTTK Nr 99 — 101
MAJ — LIPIEC 1967

PO VI KONGRESIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

VI Kongres Związków Zawodowych zakończył 24-go czerwca swoje sześciodniowe obrady, przebiegające pod hasłem **Jedności i współczesności spraw produkcji i zbytu**.

Przewodniczącym Centralnej Rady Związków Zawodowych został wybrany ponownie wielki przyjaciel PTTK — Tow. Ignacy Loga-Sowiński. Prezesowi Towarzystwa — Tow. Piotrowi Gajewskiemu, ponownie powierzono funkcję Wiceprzewodniczącego CRZZ.

Wydarzeniem o doniosłej randze politycznej było relacjonowane już przez prasę codzienną przemówienie I-go Sekretarza KC PZPR — Towarzysza Władysława Gomułki, wygłoszone na otwarciu Kongresu, poświęcone głównie potępieniu agresji Izraela na kraje arabskie oraz podstawowym problemom ruchu związkowego w Polsce. Dla polskiej turystyki bardzo interesująco zabrzmiały słowa I-go Sekretarza KC „Zgadamy się z wysuniętą przez Związki Zawodowe tezą, iż jednym z założeń przyszłego planu 5-letniego powinno być powszechne skrócenie tygodniowej normy czasu pracy”.

Kongres wiele uwagi poświęcił sprawom kultury fizycznej i turystyki — dużo więcej, niż którykolwiek z poprzednich Kongresów. Świadczy to zarówno

o rosnącej randze tej problematyki w życiu naszego społeczeństwa — jak i o docenianiu jej przez wielką siłę społeczną, jaką stanowią Związki Zawodowe.

Wśród 12 Komisji Problemowych Kongresu obradowała również Komisja Kultury Fizycznej i Turystyki z udziałem 180 delegatów i zagranicznych gości. Obrady Komisji otworzyło przemówienie Przewodniczącego Krajowej Rady OFSWFiT — Tow. Wiesława Adamskiego.

Głos w dyskusji zabrał m.in. Przewodniczący GKKFiT — Tow. Włodzimierz Reczek. W imieniu Towarzystwa przemawiał Sekretarz Generalny PTTK — Stefan Strogulski, wyrażając żywą wdzięczność Związkowi Zawodowemu za pomoc i opiekę udzielaną PTTK.

Komisja uchwaliła szereg wniosków i postulatów, które Kongres przekazał do rozpatrzenia i realizacji nowowyzbranej Centralnej Radzie. W obszernej uchwale Kongresu zawartych zostało wiele podstawowych problemów polskiej kultury fizycznej i turystyki. Kongres uznał za jedno z głównych zadań Związków Zawodowych dalsze upowszechnianie kultury fizycznej i turystyki wśród pracujących — zwłaszcza młodzieży, umacnianie społecznych sił działania — m.in. dalsze zacieśnianie współpracy z organizacjami młodzieżowymi oraz specjalistycznymi — PTTK i TKKF. Służyć temu będą również doroczne konferencje kultury fizycznej i turystyki w zakładach pracy, organizowane przez rady zakładowe i samorząd robotniczy z udziałem przedstawicieli ZMS, PTTK i TKKF. Wobec narastającego skracania czasu pracy Kongres zalecił zwrócić się do Komitetu Kultury Fi-

zycznej PAN o opracowanie założeń programu organizacji czasu wolnego oraz do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i GKKFiT o opracowanie wszechstronnego planu zagospodarowania turystycznego kraju na lata 1970—1980. Zalecono uwzględnić w planie zabezpieczenie przed niszczeniem i udostępnienie ruchowi turystycznemu zabytków kultury narodowej oraz chronionych obiektów i obszarów przyrody, rozwinięcie produkcji sprzętu turystycznego oraz stworzenie sieci wypożyczalni tego sprzętu.

Dla działaczy i członków naszego Towarzystwa miłą będzie wiadomość, iż wiele miejsca i uwagi poświęcono sprawom PTTK. W uchwale Kongresu czytamy „Instancje związkowe i rady zakładowe zapewnią bardziej wszechstronną opiekę i warunki rozwoju podstawowym ogniom związkowej kultury fizycznej i turystyki — ogniskom Towarzystwa Krze-

wienia Kultury Fizycznej, kołom Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.”

W czasie obrad Komisji Kongresowej niemal każdy z 24 zabierających głos z uznaniem i życzliwością mówił o pracy PTTK. Coraz bardziej powszechną staje się świadomość, że dla prawidłowego rozwoju turystyki załóg zakładów pracy potrzebna jest nie tylko grupa organizatorska działaczy społecznych, lecz także możliwie szerokie grono osób, posiadających umiejętność uprawiania turystyki, samodzielnie, oddziaływujących swym przykładem i agitacją na otoczenie zarówno — organizatorów jak i turystów kwalifikowanych, grupując w swych szeregach PTTK.

Niebawem ukażą się materiały „Związkowa kultura fizyczna i turystyczna w obradach VI-go Kongresu Związków Zawodowych”, dostarczające szczegółowych wiadomości na ten interesujący temat.

OGÓLNOPOLSKI KONKURS KRAJOZNAWCZO — TURYSTYCZNY „PRZEZ X WIEKÓW POLSKI”

WIANO NA NOWE TYSIĄCLECIE

NAJWIEKSZA impreza turystyczno-krajoznawcza, jaka została zorganizowana w Polsce Ludowej — Ogólnopolski Konkurs Krajoznawczo-Turystyczny „Przez X Wieków Polski” dobiegł końca. Jej ukoronowaniem był centralny zlot uczestników konkursu, który zgromadził dwa tysiące przedstawicieli.

W uroczystościach zakończenia konkursu, które odbyły się w sali Teatru Wielkiego, uczestniczyli m.in.: członek Biura Politycznego KCPZPR, przewodniczący CRZZ — **Ignacy Loga-Sowiński**, prezes Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, minister **Mieczysław Moczar**, prezes ZG PTTK, wiceprzewodniczący CRZZ — **Piotr Gajewski**, minister Komunikacji — **Piotr Lewiński**, sekretarz CRZZ — **Wiesław Kos**, zastępca szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego — generał **Zbigniew Szydłowski**, wiceprzewodniczący GKKFiT — **Michał Jekiel**, wiceprzewodniczący ZG ZMS — **Zygmunt Najdowski**.

Zlot otworzył przewodniczący Komitetu Organizacyjnego — **Wiesław Adamski**; następnie zabrał głos sekretarz generalny ZG PTTK — **Stefan Strogulski**, który omówił przebieg konkursu. Brało w nim udział 4 miliony 318 tys. osób z 350 powiatów, 968 gromad, 2.475 szkół i 1.845 zakładów pracy. O pracach przy konkursie i jego wynikach mówił wiceprzewodniczący ZG ZMS — **Zygmunt Najdowski**. (Wyniki publikujemy na str. 11).

Gratulacje laureatom konkursu oraz podziękowanie organizatorom i uczestnikom złożył sekretarz CRZZ — **Wiesław Kos**, który podkreślił w swym wystąpieniu, że wyniki konkursu stanowią poważny wkład do bogatego dorobku obchodów Tysiąclecia Państwa Pol-

skiego. Konkurs stał się lekcją poglądową naszej historii, zaktywizował turystycznie nowe regiony i środowiska, rozbudził inicjatywę tysięcy działaczy — organizatorów turystyki, podniósł jej rangę w życiu społecznym naszego kraju.

Uczestnicy Zlotu wystosowali list do I Sekretarza KCPZPR — **Władysława Gomułki**, który odczytał przewodniczący komitetu organizacyjnego zlotu **Wojciech Miliński**. List zawierał meldunek o przebiegu konkursu i wyrażał zapewnienie, że turyści polscy nadal nie będą szczędzić sił w pracy nad dalszym rozwojem turystyki ku pożytkowi całego społeczeństwa.

Uroczystości te poprzedziły spotkania przedstawicieli Komitetu Organizacyjnego oraz uczestników konkursu z władzami poszczególnych resortów. Minister Komunikacji — **Piotr Lewiński** oraz przewodniczący Związku Zawodowego Kolarzy **Eugeniusz Grochał** spotkali się m.in. z przedstawicielami nagrodzonych Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Łapach i Skierniewicach. Szef Głównego Zarządu Politycznego WP — **gen. dyw. Jerzy Urbanowicz** — z grupą nagrodzonych oficerów i żołnierzy. Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu — **Feliks Pisula**, z pracownikami wyróżnionego w konkursie Zakładu Przetwórstwa Owocowego w Nowym Sączu. Minister Przemysłu Ciężkiego — **Janusz Hrynkiwicz** — z pracownikami huty „Bałdon” z Katowic, huty „Mała Panew” z Ożymka, Zakładów Metalowych ze Skarżyska Kamiennej, WSK — Nowe Debe, WSK — Mielec oraz Zakładów Lamp Oscylacyjnych w Iwicznej. Wiceminister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego — **Jan Szkop** — z przedstawicielami nauczycielstwa i uczniów nagrodzonych szkół.

Tego samego dnia otwarta została w Domu Turysty PTTK w Warszawie wystawa prac nadesłanych na Ogólnopolski Konkurs Krajoznawczo-Turystyczny „Przez X Wieków Polski”.

KONKURS SPEŁNIONYCH NADZIEI KONKURS WIELKICH CZYNÓW

ROZPOCZĘTE w 1960 roku obchody 1000-lecia Państwa Polskiego miały doniosłe historyczne znaczenie dla naszego narodu, umacniały bowiem jedność moralno-polityczną społeczeństwa, wzbogacały

wiedzę o historii Polski i podnosiły świadomość narodową obywateli, wyzwały ogrom inicjatyw i energii pomnażających siły naszego kraju.

Udział w tych obchodach był wielkim przeżyciem dla każdego

Polaka — patrioty, który w ten sposób odnajdował i utrwalał swą więź z dziejami ojczystymi, znajdował okazję do określenia swego miejsca w tworzeniu tereźniejszości Polski, stwarzał swą własną wizję przyszłych losów kraju nieodwracalnie już związanych z socjalizmem.

Różne rodzaje i przejawy działalności życia społecznego odegrały w obchodach 1000-lecia ogromną rolę. Turystyka spełniła

także w tym względzie doniosła społeczną misję.

Na szlakach turystycznych wędrówek mieliśmy bowiem możliwość naocznego poznawania rezultatów wysiłku narodowego na przestrzeni dziejów, owoców postępowej myśli społecznej, wyników twórczej pracy mózgów i rąk, męstwa i ofiarności, jakie do wielkiej skarbnicy ogólnonarodowego dorobku wniosło każde pokolenie Polaków.

Mieliśmy też okazję do stwierdzenia, jak głęboko i nierozzerwalnie jesteśmy związani z dziejami ogólnoludzkimi, co czerpaliliśmy od innych narodów i co w zamian im ofiarowaliśmy.

Wędrówki turystyczne pozwalały nam też poznać piękno ojczystego krajobrazu. Dawały nam one możliwość poznawania obyczajów, strojów, sposobu życia naszych braci z sąsiednich regionów, zbliżały nas do siebie, cementowały naszą jedność narodową, poszerzały nasze horyzonty.

Formą, która zespółiła cały ruch turystyczny 1966 r. z obchodami 1000-lecia, z dziejami Polski i życiem całego narodu stał się Ogólnopolski Konkurs Krajoznawczo-Turystyczny „Przez X Wieków Polski” zorganizowany przez Krajową Radę Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki, Ogólnopolski Komitet Współpracy Organizacji Młodzieżowych, Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego przy współudziale Ministerstwa Oświaty, Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego, Zarządu Głównego LOK, Zarządu Głównego TKKF, Rady Głównej Zrzeszenia LZS, Polskiego Związku Motorowego, Telewizji Polskiej, redakcji: „Głos Pracy”, „Sztandar Młodych”, „Walka Młodych”, „Zarzewie”, „Nowa Wieś”, „Drużyna”, „Na Przełaj”, „ITD”, „Poznaj swój Kraj”, MT „Światowid”, Redakcji Młodzieżowej Polskiego Radia. Organizacje te i instytucje utworzyły Komitet Organizacyjny Konkursu.

Patronat nad Konkursem objął Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu, a poparcia akcji konkursowej udzieliły: Centralna Rada Związków Zawodowych, Zarząd Główny Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, Rada Pomników Walk i Męczeństwa, Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki.

Uznanie i poparcie dla Konkursu wyraziło także wiele osobistości naszego życia społeczno-politycznego: — Członkowie Biura Politycznego KC PZPR: Zenon Kliszko, Ignacy Loga-Sowiński, Marian Spychalski, Ryszard Strzelecki, Eugeniusz Szyr, Sekretarz KC — Witold Jarosiński, Prezes Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Marszałek Sejmu Czesław Wycech, Wicepremier — Stefan Ignar, Przewodniczący Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego — prof. St. Kulczyński, Kierownicy Wydziałów

KC PZPR — Stefan Olszewski i Leon Stasiak, Wiceprzewodniczący CRZZ Piotr Gajewski i Sekretarz CRZZ Wiesław Kos, Ministrowie: Mieczysław Moczar, Lucjan Motyka, Włodzimierz Reczek, Janusz Wieczorek.

Komitet Organizacyjny osobistościom tym wręczył pamiątkowe medale konkursu jako symbol wdzięczności i podziękowania uczestników konkursu za okazaną życzliwą pomoc.

Także wojewódzkie i powiatowe instancje partyjne i Prezydium Rad Narodowych udzieliły wiele pomocy w przeprowadzeniu Konkursu.

Komitet Organizacyjny Konkursu powołał Sztab Centralny i Komisarzy Konkursu, zainicjował powołanie Komisji Wojewódzkich oraz Sztabów Powiatowych, które powstały w 350 powiatach i wydzielonych miastach i dzielnicach. Wydało broszurę z regulaminem Konkursu, znaczki, ulotkę, plakat, dyplomy, 3 biuletyny prasowe.

W ramach Konkursu ogólnego zorganizowane zostały konkursy tematyczne:

— „Otwarte muzea” i „5 pomników” — przez redakcję „Sztandaru Młodych”;

— „7 pereł architektury polskiej” — przez redakcję MT „Światowid”;

— opracowanie literackie wrażeń turystycznych — pod przewodnictwem Jerzego Putramenta;

— na najlepszą korespondencję konkursową — przez Turystyczną Agencję Prasową.

Warto tu podkreślić, iż konkurs został przeprowadzony bez mała wyłącznie siłami społecznymi przy udziale ponad 10.000 aktywistów, a przeciętny koszt wydatków na jednego uczestnika wynosi 42 gr.

Beznamiętna, sucha prezentacja dorobku konkursu obejmuje następujące pozycje:

— Konkurs zgromadził 4.318 tys. uczestników, w tym w Wojsku Polskim 233 tys. i w kolejniem 97 tys. (w tych środowiskach działała własna, wyodrębniona organizacja konkursu);

— do współzawodnictwa konkursowego stanęło: 2.475 szkół, 1.845 zakładów pracy, 968 gromad, 350 powiatów;

— zorganizowano blisko 10.000 imprez turystycznych z udziałem ok. 1,5 mln uczestników, w tym m.in. w ramach Konkursu rozwijała się również inicjatywa „Walki Młodych”, pt. „Udana Niedziela”; krakowskiej organizacji ZMS „Niedziela na Zarabiu”, organizacji łódzkiej pt. „Rajd na raty”, w ramach której tysiące młodzieży wędrowało szlakami turystycznymi;

— dużym zainteresowaniem cieszyły się pogadanki, odczyty o ciekawej tematyce regionalnej połączone często z wyświetlaniem filmów i dyskusjami. W Elblągu przygotowano np. 220 pogadanek, których wysłuchało 6.445 osób, w Lubiniu kilkanaście prelekcji o zabytkach Lubinia i okolic, we Wrocławiu prelekcje, m. in. na tematy:

„Szlakiem zamków piastowskich”, „Wrocław stary i nowy”, „Zabytki Dolnego Śląska”, „Dolny Śląsk dawniej i dziś”;

— prawie we wszystkich powiatach urządzano spotkania z ciekawymi ludźmi; czołowymi działaczami społecznymi i politycznymi, uczestnikami walk II Wojny Światowej, pisarzami. W Brodnicy np. zorganizowano spotkanie z uczestnikami szturm na Berlin, w Zawierciu — spotkanie ze śląskimi działaczami rewolucyjnymi i powstańcami;

— zanotowano wielu zwiedzających na wystawach organizowanych w ramach konkursu. Wystawy takie urządzono m.in. w Lublinie „Turystyka w znaczkach”, w Andrychowie — „Ekspozycja przemysłu andrychowskiego”, w Suchej Beskidzkiej — „Ziemia Suska dawniej i dziś”, w Sosnowcu — wystawa poświęcona działalności J. Marchlewskiego;

— zbieranie materiałów, dokumentów, eksponatów stało się podjętą do zorganizowania muzeów regionalnych. W Gólabiu Dobrzyniu np. zebrano prawie 200 eksponatów, rękopisy nielegalnych organizacji polskich, orderów, ubiory i sztandary. Akcji tej poświęcono specjalny program pt. „Z pietizmem dla przeszłości”. Otworzono pierwsze na Ziemi Krakowskiej wiejskie muzeum regionalne w Bibicach.

Akcji zbierania eksponatów do muzeów regionalnych towarzyszyło też zbieranie legend, podań i pieśni ludowych oraz opisów starych obrzędów i zwyczajów. W Gołdapi np. zebrano 120 przysłów, 10 pieśni, 20 opisów obrzędów, w Gliwicach materiały o święcie „Powitania wiosny”, w Wadowicach opisano ceremonie weselne, w Gorlicach zebrano pieśni, przyspiewki i przysłowia ludowe, w Białymstoku odtworzone „Noc Kupali”.

Jedną z form działalności kulturalnej były wieczornice, wieczory, zgaduj-zgadula i różnego rodzaju konkursy. W Siemianowicach 746 osób uczestniczyło w zgaduj-zgaduli o tematyce historycznej. Tu też zorganizowano ciekawy konkurs na strój historyczny. W Mońkach urządzono kilka konkursów m.in. czytelniczy, rysunkowy i krajoznawczy, a w Nowym Targu odbył się konkurs fotograficzny pt. „Piękno Ziemi Nowotarskiej”.

Kulturalną akcją konkursową wzbogaciły organizowane prawie w każdym powiecie występy regionalnych zespołów artystycznych, wieczory piosenek.

Trwałym dorobkiem konkursu staną się na pewno liczne wydawnictwa regionalne przygotowane do druku. Niektóre z nich już wydano. Niepełna lista obejmuje 46 dużych pozycji monograficznych i przewodnikowych. Nie wliczono tu kronik i albumów, ponieważ te zebrano prawie w każdym sztabie. Z cenniejszych opracowań wymienić należy „Monografię Tomasza Mazowieckiego” — 10 tomów — opraco-

waną przez Liceum Ogólnokształcące pod kierunkiem mgr Tadeusza Kawki.

Warto także wspomnieć „Monografię walk wyzwoleniczych w powiecie Włocławek”, monografię Kościerzyny, Buska, Pińczowa, Radomska, powiatu Węgorzewo, Ziemi Krotoszyńskiej, Ziemi Suskiej, Choszczna i Stargardu, Czerwona. W ramach konkursu opracowano w Sandomierzu tzw. „Studia Sandomierskie”, w Lesznie — „Monografię Ziemi Leszczyńskiej”, w Wołowie przewodnik po Ziemi Wołowskiej.

W ramach czynów wyznakowano lub opisano parę tysięcy kilometrów szlaków turystycznych. Do ciekawszych należy szlak im. „Łompy” opracowany przez Sztab w Lublinie, szlak „Jagieli” wyznakowany przez Morąg, w województwie poznańskim szlak „Szopenowski”. W Tarnowskich Górach opracowano „Szlak Powstańców Śląskich”, w Krynicy szlak im. Kazimierza Pułaskiego.

W wielu miejscowościach uporządkowano i objęto społeczną opieką miejsca pamięci narodowej. Postawiono pomniki i tablice pamiątkowe w miejscach masowych egzekucji. Np. Nowosądeckie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Nowym-Sączu ufundowały 5 pomników i 3 tablice pamiątkowe. Postawiono pomnik w miejscu śmierci Stefana Pawlika — partyzanta, w tzw. „Strażnicy” w Starym Sączu dla uczczenia pamięci

poległych uczestników Ruchu Oporu. Wybudowano pomnik partyzantów w Roztoce Wielkiej, pomnik pamięci ofiar w Jeleniej Górze w filii obozu Gross-Rosen. 16 Drużyna Harcerska w Myśliborzu wystawiła pomnik w Przekolnie w miejscu walk II wojny światowej. W Ostrołęce — położono płytę poświęconą poległym milicjantom.

Otoczono opieką groby żołnierzy i powstańców poległych w walce o wyzwolenie społeczne i narodowe, szczególnie groby powstańców śląskich, groby żołnierzy poległych w II wojnie światowej.

Tyle mówią niektóre liczby i fakty. Świadczą one, iż idee konkursu, jego cele i program spotkały się z olbrzymim zrozumieniem i oddźwiękiem wśród społeczeństwa. Przygotowywana obecnie monografia konkursu uwzględni ich więcej, pozostawi bardziej szczegółowe relacje o postawie i poczynaniach polskich turystów w 1000-czym roku polskiej państwowości.

Warto odnotować społeczną wymowę niektórych zjawisk towarzyszących konkursowi lub z niego zrodzonych. Ukazał on i wyzwolił olbrzymie możliwości społecznej inicjatywy oczekującej rozbudzenia społecznymi metodami inspiracji, pozyskał dla turystyki nowe środowiska społeczne, nowe miejscowości i regiony, przyciągnął do aktywnej pracy dla rozwoju turystyki nowych ludzi, ukształtował model społecznego działania w turystyce, skonkretyzował dla niego działania. Dzięki konkursowi pod-

niesiona została ranga spraw turystyki w znaczeniu państwowym i obywatelskim, powstały możliwości przyspieszenia poprawy warunków uprawiania turystyki, czego jednym z wyrazów będzie zapoczątkowana nagrodami konkursowymi rozbudowa sieci wypożyczalni sprzętu turystycznego.

Konkurs został zakończony, lecz zrodzone z niego dzieło trwa nadal. Jak zapewnić kontynuację tego dzieła? Znaleźnieniu odpowiedniego rozwiązania Komitet Organizacyjny poświęcił wiele uwagi. Zdaniem Komitetu głównym spadkobiercą konkursu powinna stać się społeczna, specjalistyczna organizacja polskiej turystyki — Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

Oznacza to, iż PTTK przejmie dokumentację i opracowania konkursowe, wchłonie wyrosłych w akcji konkursowej nowych działaczy turystycznych i w oparciu o nich tworzyć będzie swe nowe koła i inne jednostki organizacyjne, zapewni kontynuację trwałych inicjatyw konkursowych. W działaniu tym pozostanie ono osamotnione. Wszakże organizacje biorące udział w konkursie będą nadal kontynuowały swe działania na polu turystyki, przyjmując za podstawę program i model działania, ukształtowany przez konkurs. Ufamy też, iż wszystkie te siły społeczne, które okazały swe poparcie akcjom konkursowym — nie pozostaną na uboczu spraw turystyki i okażą jej niesłabnące zainteresowanie i pomoc.

TURYSTYKA REPREZENTOWANA PRZEZ PTTK ZNAJDUJE POPARCIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

(PRZEMÓWIENIE SEKRETARZA CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
WIESŁAWA KOŚA DO LAUREATÓW KONKURSU „PRZEZ X WIEKÓW POLSKI“)

DRODZY TOWARZYSZE I PRZYJACIELE!
LAUREACI OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU
KRAJOZNAWCZO - TURYSTYCZNEGO
„PRZEZ X WIEKÓW POLSKI“

POZWÓLCIE, że na wstępie przekażę Wam w imieniu CRZZ najlepsze gratulacje z okazji osiągniętego przez Was sukcesu — zdobycia wyróżnień w największym w historii polskiej turystyki Konkursie Krajoznawczo-Turystycznym, organizowanym w ramach ostatniego roku obchodów 1000-lecia państwa polskiego.

Wasze zaszczytne wyróżnienia zasługują na wysokie uznanie, gdyż uzyskaliście do nich tytuł spośród wielu milionów osób, wielu tysięcy zakładów pracy, szkół, wsi, setek miast i powiatów — uczestników konkursu.

Wyniki konkursu stanowią poważny wkład w ogólnonarodowy, bogaty dorobek obchodów milenijnych, wystawiają chlubne świadectwo polskiemu turystom oraz inicjatorom i organizatorom konkursu.

Centralna Rada Związków Zawodowych opowiada się za przejęciem dorobku konkursowego przez PTTK — jako społeczną, specjalistyczną organizację turystyki polskiej, a dalsze utrwalanie i zdobywanie konkursu upatruje w zacieśnianiu współdziałania organizacji społecznych, zajmujących się turystyką w naszym kraju.

Władze państwowe i związki zawodowe przywiązują wielką wagę do rozwoju turystyki w Polsce. Podstawę tego zainteresowania stwarzają wysokie społeczne wartości turystyki i jej walory poznawczo-wychowawcze, korzyści zdrowotne i wypoczynkowe. Działalność związków zawodowych na rzecz rozwoju turystyki stawia sobie za cel jej dalsze upowszechnianie wśród wszystkich warstw i grup społecznych — zwłaszcza wśród robotników i młodzieży oraz zmierzając do zapewnienia postępowego charakteru interpretacji doznań turystycznych, do zwiększania poznawczych i zdrowotnych korzyści jej uprawiania.

Zmiany demograficzne, systematyczny wzrost funduszu spożycia oraz czasu wolnego podnoszą rangę turystyki w strukturze społecznych potrzeb, powodując równocześnie dynamiczny rozwój ruchu turystycznego. Ma on w naszych warunkach charakter

ciągłego procesu zmian nie tylko ilościowych, lecz także jakościowych — rodzi nowe potrzeby w zakresie turystyki, stawia wobec jej organizatorów konieczność systematycznego doskonalenia programu działalności, rozszerzania odpowiednich usług, usprawniania modelu organizacyjnego. Program działalności turystycznej tylko wtedy może spełniać swe zadania, kiedy uwzględni wszechstronne i różnorodne aspekty: stronę wrażeńową i wysiłkową, zdrowotną i poznawczą, wypoczynkową i wychowawczą.

Niedostrzeganie tej wielostronności lub próby sztucznego rozdzielania poszczególnych elementów, muszą w konsekwencji zubażać korzyści płynące z uprawiania turystyki.

Na szczególne podkreślenie zasługuje konieczność eksponowania w turystyce krajoznawstwa jako istotnej jej treści. Krajoznawstwa rozumianego jako umiejętność odczuwania piękna krajobrazu, poznawania całego bogactwa dorobku minionych pokoleń i tworzonego współcześnie dzieła umysłów i rąk ludzkich.

Na najwyższe poparcie zasługują wysiłki Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, mającego na celu upowszechnianie krajoznawstwa, a zwłaszcza dalszy rozwój przewodnictwa turystycznego, opiekę nad zabytkami, ochronę przyrody, wyznaczanie tras i szlaków turystycznych — dające maksymalnie szeroki wachlarz możliwości poznawania naszego narodu.

Turystyka bogata w elementy krajoznawcze jest znakomitą formą uczenia i wychowania i dlatego oczekujemy od PTTK, jeszcze silniejszego i szerszego wiązania swej działalności ze szkołami, zakładami pracy, organizacjami związkowymi i młodzieżowymi. Opowiadamy się również za włączaniem turystyki w orbitę ogólnospołecznych i politycznych obchodów uroczystości jak np. 1000-lecie państwa Polskiego, 50-ta rocznica Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, VI Kongres Związków Zawodowych itp.

Organizacja turystyki i gospodarka turystyczna posiadają w naszym kraju niemały dorobek. Wszyscy jednak uświadomiamy sobie, iż nie zaspokajają one w pełni występujących i rosnących potrzeb społecznych. Toteż niezbędne jest przewartościowanie całego szeregu pojęć i systemów działania, do pełniejszego i lepszego wykorzystywania środków przeznaczonych na powiększenie usług turystycznych oraz wykrywania rezerw możliwych do spożytkowania w tym celu.

Struktura dochodów ludności i społeczne wartości turystyki sprawiają, iż krajowy ruch turystyczny ma w dominującej mierze charakter socjalny, tzn. tylko część kosztów związanych z uprawianiem turystyki jest bezpośrednio pokrywana przez ludzi pracy i młodzież, a pozostała dopłacana jest z funduszu spożycia zbiorowego.

Dotowanie turysty przejawia się także w rozległym systemie zniżek przejazdowych i noclegowych, preferujących bądź to pewne środowiska społeczne, bądź pewne rodzaje turystyki.

Taka polityka w dziedzinie turystyki znajduje pełne poparcie związków zawodowych. Nie pozostają one jednocześnie w sprzeczności z dążeniem, by gospodarka w naszym kraju pewnych działów turystyki reprezentujących wysoki standard lub udostępnianych osobom nie zatrudnionym w gospodarce społecznej oraz wysoko zarabiającym, czy turystom zagranicznym — opierana była na zasadzie rentowności.

Drogą właściwej organizacji należy także dążyć, by w turystyce socjalnej były również stosowane zasady rachunku ekonomicznego, jednakże rozumiane jako pełne wykorzystanie zdolności usługowej przy

danej ocenie i dostosowywanie poziomu kosztów do określonego standardu usług turystycznych. Możliwości wykorzystania rezerw naszej gospodarki dla potrzeb turystyki są bowiem jeszcze znaczne. Dla przykładu można przytoczyć możliwość przedłużenia sezonu turystycznego w ramach uzasadnionych warunkami klimatycznymi; rozszerzanie systemów ajencyjnych w usługach noclegowych i gastronomicznych; tworzenie wypożyczalni sprzętu turystycznego; zapewnianie wyższej efektywności nakładów inwestycyjnych na rozbudowę bazy turystycznej itp.

Należyta organizację i właściwy program socjalny polskiej turystyki winien zapewnić coraz bardziej prawidłowy i doskonalony system organizacji i zarządzania oraz rozwijanie na coraz szerszą skalę obsługi turystycznej. Należyne miejsce w tym systemie zajmować winny organizacje specjalizujące się w turystyce socjalnej.

Związki zawodowe wnoszą i będą wносиły konkretny wkład w dalszy rozwój turystyki, w doskonalenie jej organizacji, w rozbudowę jej bazy koncentrując uwagę na problematyce wczasów pracowniczych i wypoczynku świątecznego.

W trosce o dalszy rozwój turystyki wydaje się niezbędne przesłедzenie stanu organizacji turystyki i wprowadzanie korektur, które zmierzać będą do:

- utrwalania specjalizacji poszczególnych dziedzin obsługi turystycznej z uwzględnieniem rozwoju społecznych form działania oraz krajoznawczego kierunku ruchu turystycznego;

- umacniania odpowiedzialności poszczególnych resortów za różne dziedziny obsługi turystycznej oraz należyta koordynację całokształtu zagadnień turystyki;

- zapewnienie socjalnego charakteru krajowego ruchu turystycznego z uwzględnieniem jednocześnie zasad rachunku ekonomicznego.

Istnieje także niezbędna potrzeba znacznie bardziej aktywnego włączenia nauki w nurt praktyki turystycznej, zwłaszcza z zakresu ekonomii, socjologii, psychologii, a także metodyki pracy turystycznej.

Poruszyłem niektóre problemy działalności turystycznej w Polsce, jako że na sali znajdują się jej organizatorzy, miłośnicy i sympatycy. Z okazji dzisiejszego spotkania pragnę Was — Drodzy Towarzysze — zapewnić, iż związki zawodowe, wzbogacone i umocnione uchwałami VI Kongresu, który odbędzie się w Warszawie, podejmą każdy konieczny wysiłek, aby zapewnić pomyślny rozwój polskiej turystyki jako celowej i korzystnej formy wypoczynku ludzi pracy.

Wam zaś, organizatorom, przyjaciółom turystyki i krajoznawstwa, a szczególnie polskim turystom, jak najserdeczniej życzę bardziej wnikliwego poznawania dorobku i uroków naszego pięknego kraju, a dzięki temu lepszej pracy dla dobra własnego i całego naszego socjalistycznego społeczeństwa.

W imieniu Centralnej Rady Związków Zawodowych składam gorące podziękowanie wszystkim organizacjom i instytucjom, organizatorom i członkom Ogólnopolskiego Komitetu Organizacyjnego, komisji wojewódzkich, sztabów powiatowych, zakładowych, wojskowych, szkolnych i wiejskich — ofiarnej i niezliczonej rzeszy bezimiennych działaczy, którzy swoją inicjatywą i zainteresowaniem przyczynili się do realizacji i powodzenia idei Konkursu Tysiąclecia.

- Zatwierdzenie sprawozdania za 1966 rok
- Budżet na 1967 rok
- Sezon letni
- Zasady przyznawania odznak regionalnych

IX PLENUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

W WARSZAWIE obradowało IX Plenum Zarządu Głównego PTTK pod przewodnictwem prezesa Towarzystwa — Piotra Gajewskiego. Uczestniczyli w nim obok członków Zarządu Głównego, przewodniczących Komisji ZG, przewodniczący Krajowej Rady Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowawania Fizycznego i Turystyki — Wiesław Adamski oraz dyrektor Departamentu Ruchu Turystycznego GKKFiT — Stanisław Ostrowski.

Przemówienie zagajające wygłosił sekretarz generalny ZG — Stefan Strogulski, który ocenił miniony rok. Jak wynikało z jego wystąpienia oraz ze sprawozdania za rok 1966, nastąpił dalszy poważny rozwój naszego Towarzystwa, wyrażający się objęciem przez PTTK ok. 8,5 miliona osób uczestniczących w ruchu turystycznym organizowanym przez PTTK. Godnym podkreślenia jest fakt 100% wzrostu turystyki kwalifikowanej.

W rajdach, spływach, zlotach uczestniczyło ponad milion osób. Najpoważniejszą imprezą, która zdecydowała o tak żywiołowym rozwoju PTTK-owskiego życia turystyczno-krajoznawczego był ubiegłoroczny ogólnopolski konkurs krajoznawczo-turystyczny „Przez X Wieków Polski”, które ogarnął ponad 4 miliony osób, zaktywizował wiele środowisk i przyciągnął do turystyki nowe zastępy uczestników i działaczy.

Zebrani ocenili również bardzo pozytywnie działalność wszystkich komórek i jednostek PTTK podkreślając jednocześnie, co zostało już wcześniej wykazane przez GKKFiT, wzorowe opracowanie formalne i merytoryczne materiałów sprawozdawczych przygotowanych przez Biuro ZG PTTK.

Plenum zatwierdziło sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego za rok 1966 (obszernego jego omówienia dokonujemy na dalszych

stronach Biuletynu Informacyjnego) wytyczając jednocześnie główne kierunki działania na najbliższy okres czasu.

Działalność PTTK podporządkowana będzie najważniejszym wydarzeniom politycznym i społecznym: VI Kongresowi Związków Zawodowych, 50 rocznicy Wielkiej Rewolucji Październikowej oraz Międzynarodowemu Rokowi Turystyki. Z imprez podporządkowanych skoletym rocznicom i hasłom należy wymienić przede wszystkim XII Międzynarodowy Rajd Przyjaźni Szlakami Lenina w Tatrach, Złot z okazji zakończenia konkursu „Przez X Wieków Polski” z udziałem Członka Biura Politycznego KC PZPR, przewodniczącego CRZZ — Ignacego Logi-Sowińskiego oraz Międzynarodowy Złot Przyjaźni połączony z marszami na orientację w tzw. Worku Żytańskim.

Plenum zaakceptowało ponadto, po wysłuchaniu referatu wprowadzającego skarbnika ZG PTTK — Jerzego Sierpińskiego, sprawozdanie finansowe za 1966 rok oraz zatwierdziło zbiorczy budżet Towarzystwa na 1967 rok.

W związku z inicjatywami ustanawiania przez poszczególne Okręgi regionalnych odznak turystycznych, Plenum podjęło uchwałę, która reguluje zasady ustanowienia i przyznawania takich odznak.

-
- 1966 r.:**
- 8,5 miliona w całym ruchu turystycznym
 - 4 miliony w konkursie „Przez X Wieków”
 - milion na imprezach turystyki kwalifikowanej
 - 300 tysięcy członków

R OK 1966, w turystyce polskiej, ze względu na kończące się obchody 1000-lecia Państwa Polskiego wzbogacony został wieloma inicjatywami i akcjami.

Ta sprzyjająca rozwojowi turystyki atmosfera wykorzystana została przez władze i działaczy PTTK dla rozszerzenia zasięgu oddziaływania PTTK na dalsze kręgi społeczeństwa, a także dla umocnienia współdziałania ze Związkami Zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi, Wojskiem Polskim i władzami oświatowymi oraz dla rozbudowy organizacyjnej Towarzystwa.

W rezultacie Towarzystwo umocniło swoją pozycję głównego organizatora turystyki w Polsce. Wyniki pracy PTTK w 1966 roku w porównaniu z wynikami poprzedzającego roku dają podstawę do stwierdzenia, że dynamika rozwoju działalności PTTK wyprzedza tempo wzrostu ruchu turystycznego w Polsce.

Objęcie przez PTTK w 1966 roku wszystkimi formami pracy ok. 8,5 mln osób świadczy, iż potęguje się zapotrzebowanie społeczne na działalność Towarzystwa, że potwierdza się słuszność programu PTTK. Wrazem uznania dla społecznie użytecznej pracy działaczy PTTK było ufundowanie przez instancje związków zawodowych i rady narodowe sztandarów dla Okręgów PTTK: Mazowieckiego, Katowickiego, Szczecińskiego, Koszalińskiego oraz Oddziału PTTK w Łodzi.

Rolę wiodącą w działaniu PTTK w 1966 r. spełnił Ogólnopolski Konkurs Krajoznawczo-Turystyczny „Przez X Wieków Polski”, organizowany pod patronatem Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu, dla uczczenia 1000-lecia Państwa Polskiego. Dorobek Konkursu jest olbrzymi. Ogarnął on ponad 4 mln. osób, głównie młodzieży, wyzwolił ogromną inicjatywę społeczną, ukierunkował programowo ruch turystyczny 1966 roku, przyciągnął do turystyki nowe kadry działaczy, a organizowany wspólnie ze związkami zawodowymi i organizacjami młodzieżowymi — umocnił nasze współdziałanie.

W zasadzie można mówić o postępie w każdej dziedzinie pracy PTTK. Oczywiście postęp ten nie jest równomierny. Najbardziej dynamicznie rozwinęła się turystyka kwalifikowana, w której działalność wzrosła o ok. 100% obejmując ponad 1 milion uczestników imprez i wycieczek.

W bardzo poważnym stopniu wzrosła kadra przewodników turystycznych i organizatorów turystyki. Odnotować należy także wzrost turystyki zagranicznej. W dziedzinie realizacji podstawowej uchwały VI Walnego Zjazdu Delegatów dotyczącej rozwoju organizacyjnego osiągnęliśmy stan blisko 300.000 członków przy jednoczesnym wzroście członkostwa zbiorowego SKKT i drużyn ZHP — zrzeszających 83.514 członków. Towarzyszył temu wzrost sieci komórek PTTK, zwłaszcza Oddziałów Zakładowych i Kół PTTK.

Większość działów pracy Towarzystwa rozwijała się proporcjonalnie, niektóre niestety nieco wolniej jak znakowanie szlaków, lub wręcz niedostatecznie jak inwestycje, remonty i modernizacja naszej bazy.

Różne tempa rozwoju widoczne są także w ujęciu regionalnym. Obserwuje się zjawisko wysokiej dynamiki rozwoju Okręgów do niedawna słabszych — jak Mazowiecki, Łódzki, Lubelski, Zielonogórski, Szczeciński, Olsztyński, oraz przejawy stabilizacji w pozostałych Okręgach z wyjątkiem Okręgu Katowickiego, który w roku 1966 osiągnął wysoki wzrost liczby członków.

Towarzystwo w 1966 r. rozwijało szereg inicjatyw wymagających uregulowania przez władze państwowe, otrzymano dla wielu poparcie Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki.

Całokształt dorobku PTTK w roku 1966 stwarza dogodne warunki dla rozwijania działalności Towarzystwa w następnych latach.

WSPÓLPRACA I WSPÓŁDZIAŁANIE

ROK 1966, jako ostatni rok obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego obfitował w wiele ważnych wydarzeń, których realizacja możliwa była dzięki stale pogłębiającej się współpracy i współdziałaniu prawie ze wszystkimi środowiskami społecznymi w kraju, a zwłaszcza:

1. Związkami zawodowymi, a szczególnie Krajową Radą Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki.

2. Organizacjami młodzieżowymi, Ludowymi Zespołami Sportowymi oraz Ministerstwem Oświaty.

3. Wojskiem Polskim, a szczególnie Głównym Zarządem Politycznym i instytucjami centralnymi MON.

Lata dotychczasowego pożytecznego współdziałania Towarzystwa z CRZZ i WKZZ-ami stworzyły platformę ściślejszej niż dotychczas współpracy z zarządami głównymi branżowych związków zawodowych. I tak w roku 1966 dokonano oceny współdziałania ogniw PTTK i Zw. Nauczycielstwa Polskiego. ZG Zw. Zaw. Chemików na specjalnym sejmiku dokonał oceny ruchu turystycznego w swoim pionie ze szczególnym uwzględnieniem roli Kół i Oddziałów Zakładowych PTTK w rozwoju krajoznawstwa i turystyki. Podobnej oceny dokonali na Krajowych Naradach Turystycznych Aktywu Kolejjarze i Górnicy. Podkreślić należy również fakt, iż prawie wszystkie zarządy główne zw. zaw. poświęciły wiele miejsca zagadnieniom turystyki, krajoznawstwa, wypoczynku po pracy w materiałach sprawozdawczych na walne zjazdy, które odbyły się w większości w roku 1966.

Realizując wnioski spotkania aktywu turystycznego i sportowego w Tardzie z roku 1965 — we wszystkich województwach odbyły się spotkania działaczy PTTK Zw. Zaw., ZMS i TKKF, w wyniku których podjęto szereg konkretnych decyzji zmierzających do prawowitego ustawienia spraw wypoczynku i turystyki w zakładzie pracy.

Trwałym osiągnięciem konferencji w Tardzie było m. in. ogłoszenie Konkursu Krajoznawczo-Turystycznego „Przez X Wieków Polski”.

Kontynuując dalsze współdziałanie Zw. Zaw. i PTTK przy współudziale ZMS i TKKF przeprowadziły w roku sprawozdawczym II konferencję w Tardzie, która we wnioskach Komisji Turystyki — określiła zadania aktywu turystycznego w zakładach pracy i instancjach na najbliższe lata. Dużo miejsca sprawom współdziałania ze Zw. Zawodowymi, rozwojowi turystyki i krajoznawstwa w zakładach pracy, a szczególnie popularyzacji idei organizowania Oddziałów Zakładowych PTTK poświęca Komisja Kół Zakładowych PTTK. W wyniku starań Komisji i przy współudziale przedstawicieli zarządów głównych branżowych zw. zawodowych dokonano oceny działalności i perspektyw dalszego rozwoju Oddziałów Zakładowych PTTK na IV Naradzie Przedstawicieli Oddziałów Zakładowych PTTK.

Problem ten znalazł duże uznanie wśród przedstawicieli branżowych związków zawodowych i władz PTTK.

Rok 1966 był pierwszym, w którym działalność naszego Towarzystwa objęła wszystkie środowiska mło-

dzieżowe, w wyniku poprzednio podpisanych porozumień o współpracy i współdziałaniu. W roku sprawozdawczym szczególnie nacisk położono na rozwój turystyki i krajoznawstwa w środowisku młodzieży szkolnej. Kierunki pracy w tym środowisku na najbliższe 2 lata wytyczyła I Krajowa Narada Przewodniczących Rad Opiekunów SKKT. Widocznym osiągnięciem stało się wprowadzenie w 1966 r. Młodzieżowej Odznaki Krajoznawczej, która w myśl porozumienia z Min. Oświaty staje się podstawową odznaką krajoznawczą dla młodzieży szkolnej. Dla popularyzacji odznaki Komisja Młodzieżowa wydała plakat oraz rozpisała konkurs na powszechne zdobywanie MOK, który cieszy się dużym zainteresowaniem. Do akcji tej włączył się również ZHP popularyzując MOK specjalną wkładką w legitymacji harcerskiej.

Współpraca ogniw Towarzystwa z ZMS, ZMW, LZS i ZHP najpomyślniej rozwija się w zakresie szkolenia młodzieżowych kadr turystycznych tych organizacji na kursach dla organizatorów turystyki w środowisku młodzieżowym i na obozach szkoleniowych.

Współpraca z Min. Oświaty w roku sprawozdawczym skoncentrowała się również na sprawach rozwoju turystyki kwalifikowanej w środowisku młodzieży szkolnej. Ministerstwo wyraziło zgodę na wprowadzenie do szkolnych zajęć praktycznych budowy popularnego sprzętu wodnego. Nie załatwiono, niestety, sprawy szkolenia turystycznego młodzieży w liceach pedagogicznych i SN-ach, ponieważ Min. Oświaty nie wyraziło na to zgody.

Bardzo pozytywnie rozwija się współpraca Towarzystwa z ZSP, które tradycyjnie już pomaga i tworzy klimat dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa w środowisku studenckim. Potwierdzeniem tego jest pozytywna ocena działalności Oddziałów Międzyuczelnianych dokonana przez Komisję Młodzieżową ZG PTTK w roku 1966.

Na szczególnie pozytywną ocenę zasługuje współpraca z GZP WP i instytucjami Centralnymi MON. Zdecydowanie duży wzrost liczby Kół PTTK zorganizowanych w środowisku wojskowym oraz przyrost członków Towarzystwa potwierdzają słusność kierunków zawartych w porozumieniu PTTK — WP. Realizatorem tych kierunków jest działająca przy ZG PTTK — Komisja Kół Wojskowych.

Działalność turystyczno-krajoznawcza w Wojsku Polskim i poważne osiągnięcia w tym zakresie były w 1966 r. przedmiotem oceny Prezydium ZG PTTK. Prezydium wyraziło wysokie uznanie dla tej działalności.

Aby rozszerzyć krąg instancji i organizacji, z którymi współpracujemy na zasadzie podpisanych porozumień i umów, Zarząd Główny PTTK podjął szereg przedsięwzięć w celu nawiązania kontaktów z Centralnym Związkiem Spółdzielczości Pracy. Zamierzenia nasze — zgodnie z wytycznymi Prezydium szły w kierunku podpisania porozumienia ze Związkiem o działaniu organizacyjno-programowym PTTK w zakładach pracy podległych CZSP. Mimo zaawansowania sprawy, brak jest do tej pory jednolitego stanowiska kierownictwa CZSP.

ROZWÓJ ORGANIZACYJNY

ROK sprawozdawczy był drugim rokiem realizacji 3-letniego planu rozwoju organizacyjnego. Sprawom tym poświęcone były 2 zebrania plenarne Zarządu Głównego we wrześniu i listopadzie 1966 r.

Jak wykazują dane statystyczne realizacja 2-ch lat planu nie jest zadowalająca, szczególnie co do rozwoju sieci Kół i Klubów. Na taki stan rzeczy wskazywały już wstępne analizy przeprowadzone w roku sprawozdawczym. Problem szczegółowo przedyskutowano z Okręgami, w wyniku czego wprowadzono korektę do planu rozwoju organizacyjnego na rok 1967. Pełna realizacja skorygowanego planu zabezpiecza wykonanie zadań trzyletnich w sposób następujący:

— rozwój Oddziałów	— 96,3%
— rozwój Klubów	— 57,8%
— rozwój Kół	— 97,7%

Ponowna — ostateczna korekta planu rozwoju na rok 1967 wprowadzona zostanie po zakończeniu akcji zebrań plenarnych Okręgów, Oddziałów i Kół.

CZŁONKOWSTWO

Członkostwo indywidualne

O GÓŁEM na koniec roku sprawozdawczego Towarzystwo liczyło 291.051 członków — osób fizycznych, zrzeszając w:

— Kołach terenowych	— 76.624
— w Kołach zakładowych	— 148.375
— Kołach młodzieżowych	— 11.971
— Kołach szkolnych	— 22.412
— Kołach środowiskowych	— 9.906
— Kołach wojskowych	— 13.664
— Klubach na prawach Kół	— 8.099

Przyrost liczby członków w poszczególnych Okręgach

Największy przyrost liczby członków notuje się w Okręgach: katowickim (8.183), warszawskim (5.158), łódzkim (3.322), szczecińskim (2.767), lubelskim (2.480), i poznańskim (2.077). W Okręgach: białostockim, gdańskim, koszalińskim, krakowskim, opolskim, rzeszowskim, mazowieckim, wrocławskim i zielonogórskim przyrost waha się od 1.200 do 2.000 członków. Najniższy przyrost mają Okręgi: Bydgoszcz (237), Kielce (715) i Olsztyn (818).

Członkostwo zbiorowe

Na koniec 1966 roku stan członków SKKT—PTTK wynosi 1.526 — zrzeszając 80.565 osób fizycznych.

Największą liczbę SKKT—PTTK zorganizowano w Okręgach: rzeszowskim — 264, katowickim — 184, wrocławskim — 163, białostockim — 108, krakowskim — 107.

Niezadowolająco natomiast przedstawia się wstępowanie do PTTK drużyn harcerskich. Zamiast przewidywanego wzrostu liczba ich w porównaniu z rokiem 1965 zmniejszyła się o 18.

Okręgi

W roku sprawozdawczym nie uległa zmianie liczba Zarządów Okręgów.

15.X.1966 r. Plenum ZG PTTK podjęło szereg uchwał m. in. w sprawach modelu organizacyjnego biur Okręgów.

Model I — Biuro Okręgu z działami: Programowo-Organizacyjnym i Ekonomiczno-Finansowym: Białystok, Gdańsk, Kielce, Łódź, Poznań, Rzeszów, Zielona Góra.

Model II — Biuro Programowo-Organizacyjne i Biuro Ekonomiczno-Finansowe: Bydgoszcz, Katowice, Koszalin, Kraków, Lublin, Olsztyn, Opole, Szczecin, Mazowiecki.

Okręg Wrocław wprowadza model II.

Jednym nietypowym Okręgiem pozostaje nadal Okręg warszawski, który w zasadzie dąży do modelu I, ale nie posiada Działu Ekonomicznego.

Oddziały

Na planowaną liczbę 54 nowych Oddziałów w roku 1966 powstały 44, w tym na planowaną liczbę 36 nowych Oddziałów zakładowych powstały 22. Ogółem na koniec roku 1966 stan oddziałów wynosi 364, w tym 68 zakładowych.

Koła

Na planowaną ogółem liczbę 682 Kół powstało 482 nowe w tym na planowaną liczbę 519 Kół zakładowych powstało 235.

Stan Kół na koniec roku sprawozdawczego wynosi: 5.016, w tym 3.544 koła zakładowe.

Tak niskie wykonanie planu przyrostu Kół zakładowych poważnie narusza proporcje wykonania 3-letniego planu rozwoju organizacyjnego PTTK.

Kluby

Na planowaną ogółem liczbę 183 Klubów w roku 1966 sprawozdawczym powstało tych jednostek jedynie 34.

Ogółem na koniec roku 1966 powinno działać 691 Klubów — istnieje zaś 363, w tym 146 Klubów na prawach Kół i 217 Klubów — bez uprawnień Kół.

Rozwój Klubów uzależniony jest od stwarzania warunków materialnych, szczególnie na zakup sprzętu specjalistycznego. Sprawom tym w roku 1966 poświęcono wiele starań, m.in. były one tematem rozmów z GKKFiT.

Komisje

W roku sprawozdawczym nastąpił dalszy rozwój działalności Komisji Społecznych, których liczba wzrosła o 433 i zamyka się sumą 1.895.

SZKOLENIE

ROK 1966 był okresem dalszej realizacji zadań 3-letniego planu szkolenia kadr i aktywów turystycznego dla potrzeb krajoznawstwa oraz organizacji i instytucji współdziałających. Szkolenie prowadzone było systemem zdecentralizowanym w relacji Okręg—Oddział, przy równoczesnym skierowaniu środków finansowych bezpośrednio do budżetów Okręgów.

W roku 1966 zakończone zostały prace nad unifikacją ramowych programów szkolenia organizatorów turystyki, przodowników i instruktorów poszczególnych dyscyplin turystyki kwalifikowanej. Systematyczne wprowadzanie w życie unifikowanych programów szkolenia spowodowało, że już w roku 1966 programowanie kursów odznaczało się wyższym poziomem.

W roku 1966 przeprowadzono 526 kursów, które ukończyło 15.659 osób. Stan kadry wykładowców w Okręgach powiększył się o 216 osób. Ponadto na 160 kursach i obozach przeszkolonych zostało ok. 100 turystów w zakresie podstawowych umiejętności turystyczno-krajoznawczych.

PRZEWODNICTWO

STAN przewodnictwa w ciągu roku 1966 wzrósł w stosunku do roku 1965 o 20,8% i na dzień 31 grudnia 1966 r. wynosił 7.087 uprawnień.

Spśród wymienionej liczby przewodników 956 osób posiada uprawnienia do prowadzenia wycieczek zagranicznych. Liczba ta jednak nie jest wystarczająca i wymaga znacznego zwiększenia. Szczególnie odczuwa się brak przewodników z uprawnieniami w językach skandynawskich, włoskim, hiszpańskim i węgierskim.

W ciągu roku 1966 przewodnicy oprowadzili 101.519 wycieczek z udziałem 4.324.953 uczestników, co w porównaniu z latami ubiegłymi wskazuje na fakt zmniejszenia się średniej liczby uczestników na jednego przewodnika, a więc także na lepszą obsługę oprowadzanych grup.

W roku 1966 przeprowadzono 75 kursów szkoleniowych dla kandydatów na przewodników wszystkich rodzajów, które dały 1.520 absolwentów.

DZIAŁALNOŚĆ PROPAGANDOWA I WYDAWNICZA

MOŻNA stwierdzić, że w 1966 r. zainteresowanie prasy działalnością PTTK w dalszym ciągu wznosiło się. Ugruntował się pogląd, znadujący wyraz w licznych artykułach, że turystyka, to PTTK. Podkreślona też jest wysoka ranga Towarzystwa. Wiele miejsca Towarzystwu w swych audycjach poświęciło Polskie Radio.

Na podstawie analizy wycinków prasowych stwierdzono, że miesięcznie w prasie centralnej i terenowej ukazuje się ponad 600 artykułów, informacji i notatek. Stanowi to przeszło 60% publikowanych informacji na temat turystyki (ok. 900 miesięcznie).

W wielu dziennikach ukazują się systematycznie opracowywane co tydzień informacje o działalności PTTK oraz o imprezach miesiąca.

W 1966 r. ZG PTTK brał udział w 9 ogłoszonych w prasie konkursach na tematy turystyczne. Największym z nich była opublikowana w „Trybunie Ludu” ankieta — konkurs pt. „Mój letni wypoczynek”. W ankiecie tej wzięli bardzo liczny udział działacze PTTK.

Komisja Wydawnicza omówiła i zatwierdziła plan wydawniczy ZG PTTK na r. 1967 oraz dokonała oceny działalności wydawniczej w 1966 r.

Na plan wydawniczy 1966 r. składało się 35 pozycji (12 numerów Biuletynu Informacyjnego, 3 pozycje Biblioteczki Turysty, 4 Biblioteczki Szkoleniowej —

biuletyn instruktora-narciarza i skrypty szkoleniowe, 2 wydawnictwa propagandowe, 4 informatory, 2 plakaty, 2 składanki, 15 regulaminów i książeczek dla turystyki kwalifikowanej, 2 roczniki „Wierchy” i „Ziemia”).

ZAGADNIENIA KRAJOZNAWCZE

W ROKU 1966 Komisja i Pracownia Krajoznawcza realizowały wytyczne V Krajowej Narady Aktywu Krajoznawczego i „Podstawowe Kierunki działalności krajoznawczej na lata 1966–1968”, opracowane przez Prezydium Komisji Krajoznawczej.

W okresie sprawozdawczym realizowano następujące główne zadania:

W zakresie organizacyjno-szkoleniowym:

— zorganizowano i przygotowano Plenum Komisji w Tarnowskich Górach w dniach 10–11.IX.1966 r., zebrano, opracowano i wydano drukiem „Dokumenty działalności krajoznawczej w PTTK” — rozyskując je następnie w teren jako obowiązujące; opracowano wstępnie projekt regulaminu „Instruktora Krajoznawstwa” oraz zasady szkolenia tych instruktorów; współpracowano z Komisjami Turystyki Kwalifikowanej przy opracowywaniu programów szkolenia przewodników (m.in. Komisja Turystyki Kolarskiej i Motorowej ZG PTTK); opracowano wytyczne do działalności krajoznawczej na rok 1967.

W zakresie popularyzacji

— czuwano nad prawidłowym rozwojem poradni turystyczno-krajoznawczych PTTK, zaopatrując je w najnowszą literaturę turystyczno-krajoznawczą. Zorganizowano uroczystą sesję z okazji 100-lecia urodzin Aleksandra Janowskiego; uczestniczono w pracach Komisji Wydawniczej ZG PTTK; podjęto akcję powoływania Zespołów Popularyzacji przy Okręgowych Komisjach Krajoznawczych. W czerwcu ukazał się rocznik „Ziemia 66”.

W zakresie dokumentacji i inwentaryzacji

— w dniach 27 czerwca — 2 lipca 1966 r. zorganizowano Centralny Kurs Inwentaryzatorów Krajoznawczych, w których uczestniczyło 21 osób z 12 Okręgów PTTK; wykorzystując materiały zebrane przez uczestników kursu, rozpoczęto prace nad przygotowaniem do druku materiałów inwentaryzacyjnych pow. Ryki; wydano drukiem 5 skrótowych opracowań inwentaryzacji krajoznawczej powiatów: Kwidziń, Działdowo, Węgorzewo, Kłobuck i Słubice, które zostały opracowane w latach poprzednich; opracowano skróty inwentaryzacji krajoznawczej powiatów: Nowe Miasto, Lubaczów, Pasłęk, Ilawa, Ostróda; zakończono prace nad nowelizacją „Kwestionariusza Inwentaryzacji Krajoznawczej”, który zostanie wydany i rozesłany do wszystkich jednostek organizacyjnych PTTK.

W zakresie regionalizmu

— Zespół uczestniczył aktywnie w terenowych imprezach regionalnych, m.in. w Dniach Ulanowa (25–26 czerwca 1966 r., a także sesjach krajoznawczych dotyczących zagospodarowania turystycznego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej; zbierano materiały związane z różnymi formami regionalizmu; opracowano ostatecznie broszurę „Regionalizm krajoznawczy”.

Podkomisja Fotograficzno-Filmowa

Pod przewodnictwem kol. K. Blautha, Podkomisja Fotograficzno-Filmowa odbyła 5 posiedzeń Zarządu i kilka roboczych spotkań w Klubie im. J. Bułhaka. Z przyjętych zamierzeń na rok 1966 wykonano:

— Uczestniczono w nadarzędzie współorganizatora w MT „Światowid” w konkursie fotograficznym „Lato w moim obiektywie”; uczestniczono w organizacji i przeprowadzeniu seminarium poświęconego fotografii w służbie krajoznawstwa, które zostało zorganizowane przez Komisję Krajoznawczą w Opolu; współuczestniczono w konkursie fotograficznym. „Na turystycznych szlakach”, organizowanym przez Zarząd Okręgu PTTK w Opolu; współuczestniczono w konkursie fotograficz-

nym pod hasłem „Utrwalajmy zanikające oblicze Piecin”, organizowanym przez Tatrzański Klub Fotograficzny; filmowano uroczystą sesję poświęconą 100-leciu A. Janowskiego.

Opieka nad zabytkami

Opracowano regulaminy dla dwóch szczelbi Komisji Oddziałowych, czynnych przy Oddziałach PTTK i powiatowych tworzonych w tych miastach powiatowych, gdzie nie istnieją Oddziały PTTK.

Drugim ważnym zagadnieniem było unormowanie stanu prawnego i finansowego muzeów regionalnych PTTK. Projekt statutu tych muzeów został zatwierdzony przez Zarząd Główny PTTK 6.VII.1966 r. Aby zapewnić podstawy finansowe dla funkcjonowania muzeów, uzyskano na rok 1967 dotacje w kwocie 750 tys. zł, którą rozdzielono na utrzymanie pracowników etatowych dla muzeów.

SZLAKI GÓRSKIE I NIZINNE

Szlaki narciarskie i nartostrady

B UDOWĄ i konserwacją szlaków narciarskich i nartostrad zamuja się Oddziały PTTK. Ogólny nadzór, koordynacja i kontrola prac związanych z wytyczaniem tras należy do Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK.

Ogółem wytyczonych jest 985,6 km szlaków narciarskich i 120,5 km nartostrad.

Szlaki turystyczne górskie

W roku 1966 przybyło 140 km nowych szlaków, szczególnie na terenach Bieszczadów, Beskidu Niskiego i Karkonoszy. Szlaków górskich wytyczono 7.010 km. Przebiegają one przez wszystkie pasma górskie.

Szlaki turystyczne nizinne

Obszary nizinne Polski pokrywa sieć 9.120 km znakowanych szlaków turystycznych. Przebiegają one głównie na obszarach parków narodowych i dużych masuwów leśnych.

TURYSTYKA KWALIFIKOWANA

S ZEROKIE zainteresowanie społeczeństwa Ogólnopolskim Konkursem Krajoznawczo-Turystycznym „Przez X Wieków Polski”, imprezami poświęconymi obchodom 1000-lecia Państwa Polskiego, zacieśniająca się współpraca PTTK ze Związkami Zawodowymi i organizacjami młodzieżowymi, znalazły swoje odbicie również w intensywnym rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Wzmocniona działalność komisji, klubów i sekcji oparta była na kierunkach działalności w zakresie: organizacyjnym, szkoleniowym, imprez, odznak, wydawniczym, kontaktów zagranicznych, czasów, znakowania szlaków turystycznych, rozwoju bazy i sprzętu.

Do nowych akcji i spraw załatwionych, zasługujących na podkreślenie, należą: zainicjowanie przez KTKol. ZG PTTK akcji „Młody kolarz na trasie” dla upowszechnienia prawidłowego uprawiania kolarstwa wśród młodzieży szkolnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa na drogach; opracowanie „Kodeksu Narciarskiego”, celem zwiększenia bezpieczeństwa turystycznego ruchu narciarskiego; wprowadzenie obozów krajoznawczych w Gorzupi i Mielnie oraz Szlaku Kaszubskiego; zorganizowanie, oprócz szkółek obozów kajakowych, umożliwiających pogłębienie umiejętności w uprawianiu turystyki kajakowej w ramach akcji czasowej; przystąpienie do IOF sprzyjające popularyzacji marszów i zawodów na orientację w turystyce pieszej, górskiej i narciarskiej; utworzenie tymczasowej Morskiej Bazy Żeglarskiej PTTK w Darłowie, pozwalającej na zimowanie i przeprowadzanie remontów jachtów morskich w ramach własnego obiektu Towarzystwa.

Zagadnienia organizacyjne

Podstawą działania komisji była realizacja uchwał VI WZD oraz krajowych narad aktywu.

Zebrań plenarnych komisji odbytych w IV kwartale 1966 r. pozytywnie oceniły wyniki dotychczasowej działalności poszczególnych dyscyplin.

Komisje ZG PTTK nawiązały ściślejszą współpracę z Komisjami Okręgowymi, umacniając ich rolę jako koordynatorów i inicjatorów w rozwoju swojej dyscypliny na terenie Okręgu. Powierzenie szeregu centralnych i ogólnopolskich akcji do bezpośredniej organizacji i dyspozycji funduszami ogniw terenowym, przyczyniło się znacznie do ich aktywizacji.

Szkolenie

Kontynuowanie akcji szkolenia przodowników-instruktorów oraz przeznaczenie na ten cel poważnych środków finansowych, wiąże się z aktywizacją działalności Komisji. Zwiększenie kadry działaczy i podniesienie ich kwalifikacji pozwoliło na realizację wytyczonych zadań oraz wpłynęło na podwyższenie poziomu metodyki nauczania, w zdobywaniu podstawowych umiejętności uprawiania różnych dyscyplin, w ramach szkółek zimowych i letnich oraz kursów prowadzonych przez Kluby.

Komisje dokładały starań, aby wśród uczestników kursów przodowniczych znaleźli się kandydaci z zakładów pracy i środowisk młodzieżowych. W wielu kursach brali udział nauczyciele, co sprzyjało popularyzacji turystyki kwalifikowanej, szczególnie pieszej i górskiej, wśród młodzieży szkolnej.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 79 kursów przodowniczych, w których wzięło udział 2.137 uczestników. W 16 kursach instruktorskich uczestniczyło 303 działaczy. W ramach akcji czasowej wzięło udział 114 przodowników górskich, 268 narciarskich, 37 żeglarskich, 211 kajakowych, którzy prowadzili szkółki, obozy i szlaki wędrownie. Obecna kadra przodowników wynosi 5.030 osób, instruktorów — 396 osób.

Imprezy turystyczne

W roku 1966 imprezy turystyki kwalifikowanej miały szczególnie uroczysty charakter z okazji zakończenia obchodów 1000-lecia oraz włączenia do Ogólnopolskiego Konkursu Krajoznawczo-Turystycznego „Przez X Wieków Polski”.

Znaczenie tych uroczystości i wielkie zainteresowanie nimi społeczeństwa oraz wspomniane współdziałanie organizacji współpracujących z PTTK wpłynęło na ogromne zwiększenie ilości uczestników imprez.

W okresie turystycznym sezonów 1966 r. odbyło się 121 imprez centralnych i ogólnopolskich, umożliwiających spotkania i wymianę doświadczeń 74,8 tys. turystów wielu dyscyplin. Nadto w 7.183 imprezach terenowych wzięło udział ponad 346,9 tys. turystów oraz 166 tys. młodzieży. W sumie w turystyce kwalifikowanej, wliczając także wycieczki, wzięło udział ponad 1 milion turystów.

W imprezach zagranicznych górskich, pieszych, wodnych — organizowanych przez Komisje ZG PTTK przy współudziale ogniw terenowych wzięło udział ponad 1.000 osób.

Do najciekawszych należały spływy kajakowe na Dunaju, Drynie-Unie, oraz obozy pletwonurków nad Adriatykiem. W ramach tych imprez 215 kajakowców miało możliwość zwiedzić najciekawsze miejscowości w Austrii, Jugosławii, Bułgarii, i na Węgrzech. Na zawodach w łowiectwie podwodnym w Jugosławii pletwonurkowie PTTK zajęli czwarte miejsce na 9 reprezentowanych państw. W rejsach morskich jachtem S/Y „Karolinka” po Adriatyku pływało 30 żeglarzy, natomiast w rejsach bałtyckich krajowych i zagranicznych, na jachtach PTTK pływało 626 żeglarzy. W tym szczególnie uroczysty był rejs załóg 2-ch jachtów PTTK do Haparandy, a stamtąd koleją do Narwiku, gdzie na cmentarzu złożono w hołdzie poległym żołnierzom polskim kwiaty i wmurowano pamiątkową tablicę PTTK.

Wczasy turystyczne

Zgodnie z planami sezonu 1965/66 obsłużono:

- w sezonie zimowym — 4.741 osób — co daje 79% (plan 5.998)
- w sezonie letnim — 19.333 osoby — co daje 78,5% (plan 24.624)

Procent wykonania planu w bieżącym sezonie letnim nie był zadowalający. Złożyły się na to następujące przyczyny:

1) wybitne obniżenie wykorzystania skierowań na szlakach, szkołkach i obozach kajakowych (szkołka, obóz kajakowy w Jabłoni — 67%, obóz kajakowy w Piławkach — 64%, Morzyczyn — 59%, szlak kajakowy Suwalsko-Augustowski — 69%, Krutyni — 59,4%;

2) słabe wykorzystanie skierowań półswiadczeniowych — rejon Sudetów i Dolnego Śląska (na 2.000 skierowań — wykonanie 870 skierowań — 40,5%);

3) niedostateczna akwizycja. Zbyt częsta zmiana pracowników w Okręgach rozprawdzających skierowania. W Okręgu, w którym jest stały pracownik, obserwujemy dużo lepsze wyniki.

Na wczasach zorganizowanych największym powodzeniem cieszyły się: szkółki żeglarskie — 102% wykorzystania, obozy krajoznawcze — 90% wykorzystania.

GOPR

Działalność organizacyjna

GÓRSKIE Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe PTTK działało na terenie gór polskich położonych w czterech województwach: krakowskim, wrocławskim, katowickim i rzeszowskim, posiadając 6 Grup Terenowych.

Ogółem ilość ratowników wg stanu na dzień 31.XII. 1966 r. wynosi: — etatowych 41, — sezonowych 31, — ochotników 601.

Działalność gospodarczo-finansowa

Preliminarz budżetowy w wysokości 3.602 tys. zł wykonano w wysokości 3.518 tys. zł, tj. 98%. Nakłady inwestycyjne wyniosły 296,3 tys. zł. Wartość majątku GOPR na dzień 30.XI.1966 r. wynosi 4.116 tys. zł.

Działalność szkoleniowa

Nakłady finansowe na szkolenie wyniosły 98 tys. zł, tj. 98% prelimitarza. W ramach szkolenia i uczestniczenia w konferencjach międzynarodowych, ratownicy brali udział: W Kongresie IKAR w Szwajcarii, w kursie przeciwlawinowym IKAR w Ga-Pa (NRF), na Kaukazie, w kursie szkoleniowym Bergrettungsdiens in Schneebergu — Austria, w wyjeździe stażowym na zaproszenie Królewskiego Klubu Alpinistycznego w Anglii.

Ponadto GOPR przyjmowało w Polsce delegację Bergrettungsdiens-u z Wiednia, Spasitelnej Służby ZSRR, Bułgarskiej Organizacji Turystycznej (odpowiednik PTTK), utrzymywało stały kontakt i współpraca z Horską Służbą Czechosłowacji i Jugosłowiańską Służbą Górską.

Działalność ratownicza i profilaktyczna

Z 4.315 interwencji ogółem przypada: na Tatry — 43,5%, Beskidy — 14,5%, Bieszczady — 15,4%, Sudety — 11,4%, Rabka i Krynica — 15,2%.

W porównaniu z tym samym okresem 1965 roku, ogólna liczba interwencji wzrosła o 7%, natomiast ilość wypraw ratunkowych wymagających większej ilości ratowników i sprzętu technicznego zmniejszyła się do 55%.

Działalność profilaktyczną rozwijało GOPR przez szkolenie kierowników kolonii letnich (Sudety), komunikaty do radia i prasy (Beskidy, Sudety, Tatry), stałą ekspozycję w oknach wystawowych ORT-ów i schroniskach PTTK, prelekcje, filmy, spotkania z młodzieżą szkół średnich i wyższych. Udział w konferencji prasowej ZG PTTK, na Kalatówkach, opracowanie tablic, afiszy i znaków ostrzegawczych, propaganda i informacja na codzień w punktach i stacjach GOPR, udział w opracowywaniu komunikatów narciarskich o warunkach atmosferycznych i śniegowych.

Ratownicy GOPR-u przepracowali łącznie ponad 30 tys. godzin społecznych wartości ponad 300 tys. zł.

TRIUMFATORZY KONKURSU »PRZEZ X WIEKÓW POLSKI«

- 36 powiatów
- 13 kopalń, fabryk i hut
- 17 szkół
- 35 wsi

N AJWIĘKSZA impreza ubiegłego roku — konkurs krajo-
nawczo-turystyczny „Przez X Wieków Polski” dobiegł
końca. Wieloosobowe jury dokonało oceny zwycięzców: wy-
różniających się w konkursie sztabów powiatowych, zakła-
dów, szkół oraz wsi. A oto triumfatorzy:

SZTABY POWIATOWE

Nagrody po 200 tys. zł na zakup sprzętu turystycznego.

Elbląg (woj. Gdańskie), Myślenice-Dobczyce (woj. kra-
kowskie), Tomaszów Mazowiecki (woj. łódzkie), Węgorzewo
(woj. olsztyńskie), Krosno, Stalowa Wola (woj. rzeszowskie),
Swinoujście (woj. szczecińskie), Ryki-Deblin, Wołomin (woj.
warszawskie), Dzierżoniów, Jelenia Góra (woj. wrocławskie),
Krosno Odrzańskie (woj. zielonogórskie).

Nagrody po 100 tys. zł.

Łódź, Zambrów (woj. białostockie), Włocławek, Żnin
(woj. bydgoskie), Oświęcim, Sucha (woj. krakowskie), Tar-
nowskie Góry, Będzin (woj. katowickie), Radomsko, Łódź
(woj. łódzkie), Racibórz, Kluczbork (woj. opolskie), Chodzież,
Ostrów Wlkp. (woj. poznańskie), Stargard, Gryfino (woj.
szczecińskie), Warka, Mińsk Mazowiecki (woj. warszawskie),
Kłodzko, Bolesławiec (woj. wrocławskie), Busko-Zdrój (woj.
kieleckie), Kołobrzeg (woj. koszalińskie).

ZAKŁADY PRACY

Nagrody po 100 tys. zł na zakup sprzętu turystycznego, rozwoj turystyki, wypoczynku świątecznego przyznano:

Kopalnia „Wujek”, Huta „Bałdon” (woj. katowickie), Zak-
łady Metalowe w Skarżysku-Kamiennej (woj. kieleckie),
Zakłady Przetwórstwa Owocowego w Nowym Sączu (woj.

krakowskie), Huta „Mała Panew” w Ozimku (woj. opolskie),
Zakłady WSK — MIELEC (woj. rzeszowskie).

Nagrody po 50 tys. zł.

ZNTK — Łapy (woj. białostockie), ZNTK — Skierniewice
Zakłady Bawełniane im. Rewolucji 1905 r. w Pabianicach
(woj. łódzkie), Kopalnia „Zabrze” (woj. katowickie), PGR
Wierzchostawice (woj. bydgoskie), Zakłady Lamp Oscylosko-
powych — Iwiczna (woj. warszawskie), Zakłady WSK
w Nowej Dębie (woj. rzeszowskie).

SZKOŁY

Nagrody po 50 tys. zł na zakup sprzętu turystycznego

Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Tomasz-
owie Mazowieckim (woj. łódzkie), Państwowy Zakład Wych-
owawczy Dzieci Niewidomych w Owińsku (woj. poznańskie),
Liceum Ogólnokształcące w Giżycku (woj. olsztyńskie).

Nagrody po 25 tys. zł.

Liceum Ogólnokształcące w Mońkach (woj. białostockie),
Liceum Ogólnokształcące i Szczęp Harcerski w Radzynie
Podlaskim (woj. lubelskie), Technikum Rolnicze w Dobro-
cinie (woj. olsztyńskie), Technikum Ekonomiczne w Jaro-
slawiu (woj. rzeszowskie), Liceum Ogólnokształcące i Tech-
nikum Chemiczne w Piastowie (woj. warszawskie) Szkoła
Zawodowa w Barlinku (woj. szczecińskie), Technikum Ma-
teriałów Wiążących w Opolu, Liceum Pedagogiczne dla
Wychowawczyń Przedszkoli w Wałcu (woj. koszalińskie),
Liceum Ogólnokształcące im. Kołłątaja w Krotoszynie (woj.
poznańskie), Szkoła Podstawowa w Bieleskierach (woj.
łódzkie), Szkoła Podstawowa we wsi Rdzistów (woj. kra-
kowskie), Technikum Ekonomiczne w Kępnie (woj. poznań-
skie), Liceum Ogólnokształcące w Ustrzykach Dolnych (woj.
rzeszowskie).

WSIE

Nagrody po 10 tys. zł.

Brenna Leśnica, pow. Cieszyń (woj. katowickie), Czarno-
las, pow. Zwolen (woj. kieleckie), Bibice, pow. Kraków,
Stara Wieś, pow. Oświęcim, Krynica, pow. Nowy Sącz,
Rudnik pow. Myślenice (woj. krakowskie), Zabłocie, pow.
Biała Podlaska, Michałów, pow. Tomaszów Lubelski, Włyn,
pow. Sieradz (woj. łódzkie), Sulim, pow. Giżycko, (woj.
olsztyńskie), Kornica, pow. Racibórz, (woj. opolskie), Święto,
pow. Wolsztyn, Głuchów, pow. Pleszew, Wola Tłumakowa,
pow. Turek, Osieczna, pow. Leszno, Biskupiec, pow. Kościan,
Przysięka, pow. Kościan, Dolsk, pow. Śrem, Lutom, pow.
Międzychód, Kwilicz, pow. Międzychód, Roztoczewo, pow.
Wolsztyn, Wysocko Wielkie, pow. Ostrów Wielkopolski,
Kaczki, pow. Turek (woj. poznańskie), Kobylanki, pow.
Ropczyce, Ruda, pow. Gorlice, Niedola, pow. Krosno, Jagiello,
pow. Przeworsk (woj. rzeszowskie), Sobieradz, pow. Gryfino,
Marnianowo, pow. Stargard, Trzebiatów, pow. Gryfice (woj.
szczecińskie), Pacyna, Duninów, Lucień, Ślubice, pow. Gosty-
nin (woj. warszawskie), Stary Wielisław, pow. Kłodzko (woj.
wrocławskie).

PREZYDIUM OBRADUJE

1.III.1967 r.

Prezydium zaakceptowało przed-
stawioną przez przewodniczącego
Komisji Ochrony Przyrody ZG
PTTK — dr Feliksa Szczęsnego pro-
pozycję ustanowienia funkcji Spo-
łecznego Opiekuna Przyrody PTTK.
Jednocześnie upoważniono Komisję
Ochrony Przyrody do wystosowania
pism do Okręgów PTTK informują-
cych o powołaniu opiekunów przy-
rody z odpisami do WRN z prośbą
o pomoc i opiekę w tej pożytecznej
akcji. Na jesieni przewidziano oce-
nę pierwszego okresu działania
opiekunów przyrody.

Natomiast w sprawie projektu
utworzenia komisji do spraw zdro-
wia w turystyce na szczeblu Zarzą-
du Głównego. Prezydium powołało
zespół w składzie kol. kol.: F. Kan-
clerz, W. Olendzki, W. Militz, który
z inicjatorami akcji omówi szerzej
problemy ochrony zdrowia w turys-
tyce.

Prezydium przychyliło się do za-
proponowanych zmian w Komisji
Kół Wojskowych PTTK. W skład

komisji weszli nowi członkowie:
płk Stanisław Stefańczyk, płk Lu-
cjań Pracki, ppłk Marian Januś,
ppłk Wacław Kościuszko, ppłk Gu-
staw Majka, ppłk Alfred Sadzik,
ppłk Stefan Zieliński, ppłk Wła-
dysław Czechowicz, kpt. Leszek Ka-
miński, kpt. Jerzy Skiba.

Prezydium ustaliło składy dele-
gacji PTTK na imprezy międzynaro-
dowe: na kongres AIT w Danii
— wiceprezes Jerzy Przedziecki,
kongres CMAS w Rzymie — Kon-
stanty Unrug i Jerzy Kuliński, za-
wody na orientację w Szwecji —
Bronisław Turoń i Danuta Rafal-
ska, zawody o puchar Schlosa w
NRD — Elżbieta Czobaniuk.

15.III.1967 r.

Prezydium uznało sprawozdanie
z działalności programowo-organi-
zacyjnej za rok 1966 za dokument
dobrze opracowany i poleciło przed-
stawić go Plenum Zarządu Główn-
nego PTTK do zatwierdzenia.

Omówiona została informacja z
IV ogólnopolskiej narady prezesów
Oddziałów zakładowych, która od-
była się w styczniu br. w Chorz-
owie. Szczególną uwagę zwrócono na
zbyt wolne tempo rozwoju sieci or-
ganizacyjnej PTTK w zakładach
pracy, kierowanie niewłaściwych
ludzi na kursy organizatorów turys-
tyki; brak określonych skryptów

szkoleniowych. Prezydium przyjęło
informację wraz z wnioskami zmie-
niającymi do poprawy aktualnego
stanu.

Ustalony już został termin XII
Międzynarodowego Rajdu Przyjaź-
ni Słakiem Lenina w Tatrach, or-
ganizowanego pod patronatem
CRZZ i ZG PTTK przez WKZZ i
Zarząd Okręgu PTTK w Krak-
owie w związku z przypadającą w br.
50 rocznicą Wielkiej Rewolucji
Październikowej. Odbędzie się on
w dniach 18—24 września 1967 r.
z udziałem ok. 5.000 turystów z uro-
czystym zakończeniem pod pomni-
kiem Lenina w Poroninie i Zako-
panem.

Prezydium delegowało kol. kol.
Lesława Dobruckiego i Konrada
Popławskiego na zebranie Komitetu
Organizacyjnego spływu kajakowe-
go Dunajem im. J. Sobieskiego
(Węgry) oraz 6 ratowników GOPR
na kurs ratownictwa letniego (Aus-
tria).

Zaakceptowana została propozycja
przejęcia przez Oddział PTTK w
Opocznie obiektów PTTK znajdu-
jących się w Sulejowie Podklaszo-
rze.

Prezydium zezwoliło na rejestra-
cję nowych Oddziałów PTTK: śró-
dowiskowemu (nauczycielski) w Za-
mościu oraz terenowemu w Siera-
dzu.

29.III.1967 r.

Prezydium przyjęło sprawozdanie z wykonania planu remontów 1966 r. stwierdzając znaczną poprawę w porównaniu z rokiem 1965. Zwróciło jednak uwagę na konieczność należytego przygotowania na przyszłość inwestycji i nieumieszczenia w planie pozycji nieprzygotowanych.

Na wniosek Sekretarza Generalnego ZG PTTK — Prezydium mia nowało z dniem 1.IV.1967 r. Wiesława Goszczyńskiego zastępcą Sekretarza Generalnego do spraw ekonomiczno-finansowych.

Prezydium wykorzystało sugestie CMAS, aby do mających się odbyć w Rzymie w maju br. wyborów 16-osobowego Komitetu Wykonawczego Światowej Konfederacji Działalności Podwodnej zgłosić kandydaturę przedstawiciela PTTK. Postanowiono przedstawić kandydaturę kol. Andrzeja Zinserlinga.

12.IV.1967 r.

Prezydium zaakceptowało sprawozdanie finansowe ZG PTTK za rok 1966 wyrażając jednocześnie uznanie głównemu księgowemu i księgowości biura ZG PTTK za wzorowe opracowanie, co potwier-

dzone zostało także wysoce pozytywną oceną Komisji Bilansowej GK KF IT.

Przyjęto również wniosek Wydziału Wczasów w sprawie podwyższenia cen skierowań wczasowych w sezonie letnim. Podwyżka ta, konieczna ze względu na podwyżkę kosztów utrzymania wczasowicza (noclegi, dodatek sezonowy, zrównanie cen żywienia w kat. II i III), nie powinna jednak przekroczyć 100.— zł.

Na wniosek Sekretarza Generalnego Prezydium postanowiło przyjść z pomocą Czesławowi Białasowi, propagatorowi krajoznawstwa i długoletniemu działaczowi turystycznemu, znanemu zwłaszcza z jego wędrowek po całej Polsce dwukonką, umożliwiając mu nabycie nowego konia. Przeznaczono na ten cel 5.000.— zł.

Prezydium udzieliło zezwolenia na rejestrację Oddziału miejskiego Biskupiec w woj. olsztyńskim.

Prezydium zostało poinformowane o zjeździe Oddziału HCP i okręgowej konferencji w Rzeszowie, prezesem Zarządu Okręgu w Rzeszowie wybrany został kol. Mieczysław Marszałek, zaś Zarządu Oddziału HCP wybrany został kol. Filipiak.

Dla większej jasności i przejrzystości spraw będących przedmiotem interpretacji, będziemy odąd podawać niezależnie od tekstów interpretacyjnych również treść pytań, które spowodowały podjęcie odpowiednich uchwał.

I. Pytanie Koła Zakładowego Nr 48 w Krakowie:

„Jak należy rozumieć i tłumaczyć przepis z § 67 Statutu Oddziału PTTK o przeniesieniu przez Zarząd Oddziału uprawnień w sprawach majątkowych i gospodarczych na poszczególne Koła i Kluby winno być dokonywane na zasadzie pełnomocnictwa, wystawionego imiennie na rzecz osób reprezentujących władze Koła lub Klubu”.

Uchwała GSK z dnia 26 marca 1966 roku.

„Przenieszenie przez Zarządy Oddziałów PTTK w myśl § 67 Statutu Oddziału PTTK, uprawnień w sprawach majątkowych i gospodarczych na poszczególne Koła lub Kluby winno być dokonywane na zasadzie pełnomocnictwa, wystawionego imiennie na rzecz osób reprezentujących władze Koła lub Klubu”.

II. Wniosek Prezesa GSK ośnośnie interpretacji art. 50 Statutu PTTK.

Uchwała GSK z dnia 18 czerwca 1966 roku:

„Spory wynikające z działalności organizacyjnej lub turystyczno-krajoznawczej członków władz Towarzystwa wyszczególnionych w artykule 50-tym punkt 1-szy Statutu PTTK — podlegają właściwości Głównego Sądu Koleżeńskiego bez względu na to, czy ośnośnie sprawy związane były z działalnością w tych władzach, czy też władzach niższego rzędu organizacyjnego”.

III. Pytanie Zespołu Organizacyjnego ZG PTTK:

„Czy Oddziały PTTK muszą posiadać osobowość prawną, czy też jedynie mogą ją posiadać”.

Uchwała GSK z dnia 18 czerwca 1966 roku:

„Plenum GSK PTTK działając w ramach swojej kompetencji Statutowej i Regulaminowej stwierdza, że ze sformułowania przepisu z art. 10-go, zdanie drugie Statutu PTTK oraz z § 3-go Statutu Oddziału PTTK wynika, iż Oddziały PTTK muszą posiadać osobowość prawną i że nie mogą istnieć i prowadzić działalności Oddziały nie posiadające osobowości prawnej”.

IV. Pytanie kol. mgr Jerzego Załęskiego — członka Zarządu Okręgu PTTK Wrocław:

„Czy Zarząd Okręgu może prowadzić działalność gospodarczą bez zgody Okręgowej Konferencji Przedstawicieli Oddziałów, wymaganej w art. 58 Statutu, a jedynie za zgodą Zarządu Głównego przewidzianą w art. 57 pkt. 8 Statutu PTTK”.

Uchwała GSK z dnia 18 marca 1967 roku:

„Zarządy Okręgów PTTK mogą prowadzić działalność gospodarczą jedynie w przypadku łącznego spełnienia się warunków, wymienionych w art. 57 pkt. 8 oraz w art. 58 Statutu PTTK, to znaczy po uzyskaniu zgody Zarządu Głównego oraz Okręgowej Konferencji Przedstawicieli Oddziałów.

Zgoda Okręgowej Konferencji Przedstawicieli Oddziałów powinna poprzedzać zgodę Zarządu Głównego”.

V. Wniosek kol. mgr T. Kotlarczyka — sekretarza GSK ośnośnie interpretacji § 61-go Statutu Oddziału PTTK.

Uchwała GSK z dnia 18 marca 1967 roku:

„Kluby mogą organizować się i działać na prawach Kół z własnej inicjatywy bez potrzeby uzyskiwania uprzedniej zgody Zarządu Oddziału PTTK. Po powzięciu uchwały w przedmiocie zorganizowania się i działania na prawach Kół — winny one zawiadamiać o tym Zarząd Oddziału dla celów ewidencyjno-organizacyjnych.

Interpretacja ta dotyczy przepisu z § 61-go Statutu Oddziału PTTK”.

O PATRONATY KÓŁ ZAKŁADOWYCH NAD ZABYTKAMI PRZESZŁOŚCI

KOMISJA Opieki nad Zabytkami Zarządu Głównego PTTK zwraca się do wszystkich Kół Zakładowych PTTK z prośbą o podejmowanie patronatów nad różnego rodzaju zabytkami, znajdującymi się w pobliżu siedziby Koła Zakładowego. Chodzi tu o miejsca pamiątkowe, zabytki — zwłaszcza architektury drewnianej i przemysłowej, terenowe obiekty archeologiczne, mury obronne miast, ruiny itp.

Patronat taki będzie formą zespołowej opieki nad zabytkami zgodnie z art. 8 p. 10 Statutu PTTK oraz art. 8 p. 4 Statutu Oddziału PTTK. Celem podjęcia patronatu będzie wmożenie opieki nad określonymi zabytkami, a nawet uzyskiwanie dodatkowych funduszy z różnych źródeł na finansowanie zabiegów konserwatorskich tam, gdzie tego wymagają specjalne okoliczności. W tym ostatnim przypadku chodzi o zabytki nie użytkowane w sensie funkcjonalnym, a stanowiące wartościowe dokumenty historii re-

gionu jak np. mury obronne miast, fortyfikacje, wieże, baszty itp.

Działalność patronacka rozwijałaby się na ogólnych zasadach, przyjętych w naszym Towarzystwie dla społecznej opieki nad zabytkami, co pozwoliłoby na dalsze rozszerzenie sieci społecznej opieki nad zabytkami. Patronaty Kół Zakładowych PTTK będą również podstawą do szerszego oddziaływania na społeczeństwo przez organizowanie różnych imprez oraz akcji jak specjalne wystawy, pokazy filmów, cykle odczytów, wydawanie folderów, fundowanie dla zabytków tablic informacyjno-ochronnych itp.

Komisja Opieki nad Zabytkami Zarządu Głównego PTTK jest przeświadczona, że jej apel trafi na podatny grunt z uwagi na głębokie zainteresowanie aktywności członków Kół Zakładowych PTTK problematyką kulturalno-wychowawczą społecznego ruchu turystyczno-krajoznawczego, reprezentowanego przez PTTK.

„GŁÓWNY SĄD KOLEŻEŃSKI INTERPRETUJE”

W numerze bieżącym naszego Biuletynu pragniemy zapoznać czytelników z kolejnym artykułem Głównego Sądu Koleżeńskiego wyjaśniającym wątpliwości lub interpretującym zarządzenia. Rubrykę tę pod nazwą „Główny Sąd Koleżeński interpretuje”, rozpoczęliśmy

w Numerze 90 „Biuletynu Informacyjnego”.

Obecnie podajemy teksty dalszych uchwał podjętych przez Główny Sąd Koleżeński w okresie od marca 1966 do marca 1967 roku.

Z ŻYCIA OKRĘGÓW, ODDZIAŁÓW I KÓŁ

DZIŚ 190, JUTRO 500

Oddział w Limanowej przystąpił do konkursu ogłoszonego przez Zarząd Okręgu w Krakowie, którego celem jest zwiększenie ilości kół PTTK i członków Towarzystwa. Zgodnie z uchwałą zjazdu oddziału limanowskiego do końca br. liczba członków zwiększy się ze 190 do 500 członków. Obecnie powstały już dwa Koła PTTK: przy II ognisku nauczycielskim i POSTiW „Snieżnicz” w Limanowej. W trakcie zakładania jest dalszych 10 kół.

Włodzimierz Głębowicz

SZLAKIEM M. ORŁOWICZA

Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej w Poznaniu zwołała zlot turystyczny do Zaniemyśla (pow. Środa). Jego celem jest odsłonięcie pomnikowych tablic w Kórniku i Zaniemyślu oraz nazwanie odcinka szlaku turystycznego z Kórnika do Zaniemyśla imieniem dr M. Orłowicza. Ten wielki krajoznawca i turysta często odwiedzał Ziemię Wielkopolską, szczególnie zaś ukochał okolice Kórnika i Zaniemyśla.

Henryk Ofierzyński

ne»BĄBELKI« DLA DZIECI WIETNAMU

Klub Turystów Pieszych „Bąbelki” gdańskiego Oddziału PTTK zorganizował w ramach Konkursu Krajoznawczo-Turystycznego „Przez X Wieków Polski” imprezę turystyczną „Kocie Bagno 66” koło Sopotu. Podczas niej urządzono zbiórkę pieniężną dla dzieci Wietnamu. „Bąbelki” zwracają się z tej okazji do innych Klubów PTTK — komisji turystyki kwalifikowanej Oddziałów lub Okręgów, a także organizatorów imprez turystycznych do kontynuowania ich inicjatywy.

Wiesław Karger

SŁONECZNY PUCHAR WISŁY I INNE

Ciekawie zapowiada się tegoroczny sezon Warszawskiego Klubu Wodniaków PTTK. Po centralnej imprezie Klubu — spływu kajakowego o „Słoneczny Puchar Wisły” z Kazimierza Dolnego do Warszawy (8.VI.—11.VI.) odbywać się także będzie co niedziela od 25 czerwca do 23 lipca spływ na raty Wodami Mazowsza: rzekami Liwka, Bugu, Narwi i Wisły. Warszawscy wodniacy organizują spływ im. J. Sobieskiego na Dunaju z Esthutruego do Budapesztu (24.VI.—30.VI.) oraz z Linzu do Budapesztu (24.VI.—25.VII.). Wzawski Klub Wodniaków będzie również uczestniczył w międzynarodowym spływie na Dunajcu i wielu innych imprezach kajakowych.

UDAŁ SIĘ STARY GROŃ

Udały się tradycyjne zawody narciarskie o puchar Starego Gronia, udał się cały sezon zimowy 1966/67 w okręgu katowickim. Jak szacuje OKTN w Katowicach ilość narciarzy uczestniczących w imprezach narciarskich wyniosła ok. 5.000 osób. Do największych rajdów narciarskich na Śląsku należały:

— VIII Ogólnopolski Rajd Narciarski Kolejarzy, w marcu br. z metą w Węgierskiej Górze — 650 turystów-narciarzy,

— VII Ogólnopolski Rajd Narciarski Włókniarzy w styczniu br. z metą w Brennej, w którym wzięło udział 1.150 uczestników,

— VII Ogólnopolski Rajd Narciarski Metalowców, z metą w Rajczy w lutym 1967 — 600 turystów-narciarzy,

— VII Ogólnopolski Górniczy Zlot Narciarski PTTK — ZG ZZG w lutym 1967 w Szczyrku z udziałem 850 uczestników

Tytus Szlompek

KOŁOBRZESKA EKSPANSJA NA WIEŚ

Zarząd Oddziału PTTK w Kołobrzegu, jako pierwszy w województwie, zainicjował organizowanie Kół PTTK na wsi. W chwili obecnej w powiecie kołobrzeskim jest już osiem takich Kół, z czego dwa młodzieżowe. Dwa następne Koła są w stadium organizacji.

Antoni Nowacki
Koszalin

PIĘCIOLETNIE GODY ZŁOCIEŃCA

W Złocięcu, 10-tysięcznym miasteczku, położonym nad rzeką Drawą w woj. koszalińskim działa od 5 lat Oddział PTTK. W tym okresie uzyskał on wiele cennych rezultatów i przyczynił się do spopularyzowania turystyki w swoim regionie.

Dużym osiągnięciem działaczy Oddziału było wybudowanie ośrodka turystycznego nad Jez. Dłusko w pobliżu Złocięcia. Znajduje się w nim 13 domków turystycznych z 40 miejscami. Opiekę nad ośrodkiem sprawuje dyrekcja Drawskich Zakładów Ceramiki Budowlanej.

Złocięński Oddział PTTK należy do jednych z aktywniejszych w Okręgu koszalińskim. Obecnie liczy ok. 5 kół i 177 członków. Prezesem Oddziału jest od szeregu lat zasłużony działacz turystyki — Henryk Geisler.

RAJD »GRANICAMI GDYNI«

Przy nienotowanym w historii Gdyni zainteresowaniu odbyła się tu inauguracja rajdu pieszego „Granicy Gdyni”. Rajd organizowano dla uczczenia Międzynarodowego Roku Turystyki przez Komisję Młodzieżową Oddziału PTTK Marynarki Wojennej. W pierwszym etapie rajdu uczestniczyło 2.300 osób, głównie młodzież szkolna i harcerze.

Masowy udział młodzieży w czteroetapowym rajdzie jest najlepszym dowodem zainteresowania tym rodzajem imprez.

Andrzej Tokarski
Oddział PTTK Marynarki Wojennej
Gdynia

ŻEGLARZE »ORIONA« OPIEKUJĄ SIĘ TRUDNĄ MŁODZIEŻĄ

Klub Żeglarski „Orion” Oddziału PTTK w Słupsku wystąpił z cenną inicjatywą zajęcia się młodzieżą trudną. Działalność ta została podjęta w porozumieniu z Komendą MO, Sądem dla Nieletnich i Komitetem Przeciwalkoholowym.

Podopieczni Klubu to chłopcy w wieku 12—18 lat. Od roku 1965, kiedy w Słupskim „Orionie” uruchomiono warsztat szkutniczy uczestniczą oni w pracach przy konserwacji i naprawie sprzętu żeglarskiego. Obecnie jest w klubie 42 chłopców; są oni formalnymi członkami, zwolenieni jednak od składek, gdyż rekrutują się głównie ze sfer bardzo ubogich.

Każdy rok pracy w warsztacie przynosi tej młodzieży wielką nagrodę — uczestnictwo w obozie żeglarskim nad jeziorem Gardno w pow. słupskim. Formy pracy z chłopcami są nader proste. Nie ma żadnych pogadanek lub odczytów wykraczających poza tematykę żeglarską, lecz tylko normalne zajęcia klubowe.

Wyniki pracy z młodzieżą trudną w słupskim Klubie PTTK „Orion” są świetne. Zaden z chłopców, który ma już dzisiaj nawet luźniejsze kontakty z klubem, nie wrócił na drogę przestępstwa. W 12 szkołach przyzakładowych są oni wzorowymi uczniami.

K. Czernerowa
Koszalin

»MERKATOR« ZDAŁ EGZAMIN

W ramach konkursu „Przez X Wieków Polski” powstał w listopadzie 1966 r. Klub Krajoznawczy PTTK „Merkator” przy Zarządzie Okręgu ZZ PHiS w Gdańsku.

Jest to na pewno Klub nietypowy i działa na zasadzie eksperymentu. Jest bowiem pierwszym związkowym klubem krajoznawczym PTTK w woj. gdańskim, do którego głównych zadań należy organizowanie imprez krajoznawczych i turystyki kwalifikowanej dla pracowników handlu i gastronomii. (W woj. gdańskim takich pracowników jest ponad 40 tysięcy). To zaś nie jest łatwe, gdyż handlowcy ze względu na specyfikę swej pracy mają pewne trudności w korzystaniu z imprez turystycznych.

Mimo krótkiego okresu istnienia, „Merkator” zdał już egzamin swej sprawności przejawiając wiele ciekawych inicjatyw. Pierwszą z zorganizowanych przez ten klub imprez był rajd narciarski „Wzgórzami Szymbarskimi”. Następnie dla uczczenia Międzynarodowego Roku Turystyki i VI Kongresu Związków Zawodowych, „Merkator” zorganizował cykl 9 odczytów o walorach krajoznawczych państw, do których wyjeżdżają polscy turyści.

Poza tym 3 członków „Merkatora” ukończyło kurs dla prelegentów krajoznawczych, zorganizowany niedawno przez Okręgową Komisję Krajoznawczą PTTK w Gdańsku. Obecnie Klub urządza wycieczki krajoznawcze po Pomorzu Gdańskim, odczyty o walorach krajoznawczych Pomorza i innych regionów kraju oraz przygotowuje się do zorganizowania II Zlotu Krajoznawczego Pracowników Handlu i Spółdzielczości nad Jez. Borowno Wlk. pow. Kościerzyna.

„Merkator” prowadzi także i inną działalność. We własnym pomieszczeniu Klubu w Domu Kultury Handlowca ZZPHiS w Gdańsku (ul. Świerczewskiego 35) spotykają się członkowie Klubu, omawiają plany imprez, gromadzą przewodniki, mapy, prasę turystyczną i raz w tygodniu udzielają porad krajoznawczych (pragną oni też założyć własny punkt informacji turystycznej).

Prezesem tego ciekawego Klubu jest Emil Kresak, wiceprezesami: Tadeusz Łukomski i Jan Chmielewski, sekretarzem — Teresa Reszke.

Czesław Skonka
Gdańsk

W KOSZALIŃSKIM ROSNA SZEREGI PTTK

PTTK w woj. koszalińskim zrzesza w 131 Kołach i Klubach 4.228 członków. W ubiegłym roku przybyło 26 nowych Kół i Klubów i ponad 1.200 miłośników turystyki. Najliczniejszym oddziałem jest Koszalin, skupiający 1.060 członków PTTK. Oddział słupski liczy 1.025 osób, Kołobrzeg ma ich 478, a Wałcz 389. Do mniejszych Oddziałów należą: Białogard — członków 70, Złotów — 86, Bytów — 110.

Działacze PTTK przewidują zwiększenie szeregów Towarzystwa do końca bieżącego roku o 87 Kół i ok. 2.000 członków.

A. Nowacki
Koszalin

»STILON«

DRUGI ODDZIAŁ ZAKŁADOWY NA ZIEMI LUBUSKIEJ

W Gorzowie na Ziemi Lubuskiej powstał drugi, po kostrzyńskiej „Celulozie”, Oddział zakładowy PTTK „Stilon”. Inicjatywa działaczy dotychczasowego Koła PTTK spotkała się z żywym poparciem dyrekcji zakładu, a rada zakładowa przeznaczyła 100 tys. zł na zakup sprzętu do wypożyczalni. Oddział liczy 2 tys. członków PTTK.

Turystyka i krajoznawstwo stają się także coraz bardziej popularne w środowisku wojskowym na terenie woj. zielonogórskiego. Dowodem tego jest powołanie Oddziału PTTK przy Garnizonowym Klubie Oficerskim w Gubinie nad Nysą Łużycką.

Aleksander Chwastyk
Zielona Góra

WROCŁAWSKI 15-LATEK

15 lat działa już wrocławski Oddział PTTK. Niedawno odbył się w Sobótce VIII Walny Zjazd Delegatów Oddziału, w którym z ramienia Zarządu Głównego PTTK uczestniczył wiceprezes — Feliks Kancierz.

15 pracownitych lat przyniosło Oddziałowi wrocławskiemu pokaźny dorobek: 142 Koła PTTK z 9.000 członkami, 13,5 tys. imprez z udziałem 750 tys. uczestników, szeroki aktyw społeczny działający w 14 Komisjach i Klubach, sprawnie pracujące Biuro ORT-u i przedstawicielstwo BTZ. Schroniska, wypożyczalnie sprzętu, stancje turystyczne, jacht pełnomorski i przystanie wodne — stanowią majątek o łącznej wartości 10 milionów złotych.

Dotychczasowy wkład pracy działaczy wrocławskiego Oddziału PTTK i osiągnięcia zostały docenione przez władze. Oddział wrocławski PTTK otrzymał Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego, Honorową Odznakę XX-lecia Kultury Fizycznej i Turystyki na Dolnym Śląsku, Złotą Odznakę Towarzystwa Miłośników Wrocławia oraz proporzec pamiątkowy Biura Turystyki Zagranicznej PTTK. Wiele odznaczeń i nagród otrzymali najbardziej zasłużeni działacze. Wśród nich z rąk wiceprezesa ZG PTTK — Feliksa Kancierza Złote Odznaki PTTK otrzymali: Andrzej Szantyr, Antoni Sikora, Roman Korbitt, Helena Glińska, Zdzisław Szrejter, Zygmunt Jamroz, Zdzisław Maciejewski.

Prezesem nowo wybranego Zarządu Oddziału Wrocławskiego PTTK został ponownie Jerzy Załęski.

Z okazji Walnego Zjazdu i 15-lecia Oddziału odbył się Zlot Turystyczny na Ślęzę, który zgromadził przeszło 2.000 uczestników.

Zdzisław Maciejewski
Wrocław

MŁODY KOLARZ NA TRASIE

W NUMERZE 96—97 Biuletynu Informacyjnego PTTK pisaliśmy już o długofalowej akcji pod nazwą „Młody kolarz na trasie”, mającej na celu podniesienie ogólnego bezpieczeństwa ruchu drogowego, a wykraczającej znacznie poza ścisłe kompetencje naszego Towarzystwa.

Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK, która jest inicjatorem tej

akcji, w okresie dzielącym pierwszą konferencję organizatorów (20. XII.1966) od drugiej (17. III.1967) musiała uzyskać pewność, że kompetentne organy naczelne administracji państwowej oraz zarządy główne zainteresowanych instytucji państwowych i organizacji społecznych przejmą wykonanie zadań, które wynikają z ich uprawnień. Wyraźny postęp osiągnięto dzie-

ki zainteresowaniu Komitetu Koordynacyjnego do spraw Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego potrzebą szkolenia młodszych obywateli w technice ruchu drogowego (na rowerach). Wspomniany Komitet jest zespołem działającym w ramach Rady Motoryzacyjnej Urzędu Rady Ministrów. Przedstawiliśmy nasze plany właściwemu zespołowi Komitetu Koordynacyjnego, gdzie zostały przyjęte z aprobatą. Tym samym znalazły się w sferze działalności Ministerstwa Komunikacji.

PLON ŻEGLARSKIEGO ROKU 1966

Spodziewamy się, że znajdującą się w opracowaniu nowelizacja kodeksu drogowego przyniesie obniżenie o 2 lata wieku osób uprawnionych do posiadania „Karty drogowej” pod warunkiem spełnienia przez kandydata wymogów odpowiedniego testu. Będzie to prawdopodobnie test, ogłoszony w r. 1966 pod nazwą „SPRAWDZIANY” w materiałach szkoleniowych Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK.

Również Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego ustosunkowało się pozytywnie do akcji „Młody kolarz na trasie”. Przyjęło ono z aprobatą program szkolenia instruktorów kolarstwa podstawowego spośród nauczycieli i rozesłało do Kuratoriów Okręgów Szkolnych zaproszenia na kursy instruktorskie, które PTTK zorganizuje w lipcu i sierpniu br. w Chodzieży. To jednak nie wystarczy. Wskazane jest, aby oprócz nauczycieli, którzy przejdą kursy szkoleniowe i będą potem szkolić młodzież w ramach specjalistycznych drużyn Młodzieżowej Służby Ruchu ZHP lub SKKT, najszerszy udział w tym szkoleniu wzięli przodownicy turystyki kolarskiej.

Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki udzielił poparcia finansowego, głównie w realizacji kolarskich torów ćwiczeń. Koncepcję tych torów opracowała Komisja Kolarska ZG PTTK. Dają się one budować przy niewielkich kosztach. Obok wymienionych wyżej instytucji i organizacji programem PTTK jest szczególnie zainteresowany Państwowy Zakład Ubezpieczeń, widząc w nim jedną z form zapobiegania wypadkom na jezdni. Podobnie zresztą patrzy na te sprawy Oddział Kontroli Ruchu Drogowego Komendy Głównej MO.

Główna Kwatera ZHP przyjęła w zasadzie metodę szkolenia opracowaną przez PTTK. Skrypt już jest w druku. Pewne zainteresowanie okazuje również Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oraz Polski Związek Kolarski.

Na razie pozostawiono otwartą sprawę organizacji akcji „Młody kolarz na trasie”. Wiele będzie zależało od stanowiska, które zajmie w tym przedmiocie Komitet Koordynacyjny do Spraw Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Rozpatrywano natomiast bardzo istotną kwestię wynagradzania instruktorów kolarstwa podstawowego i ich uprawnień oraz warunków, które by to wynagrodzenie umożliwiły.

PTTK pragnie utrzymać swoją wiodącą rolę w zakresie metod szkolenia. Koniecznym do tego warunkiem jest przeszkolenie jak największej liczby przodowników turystyki kolarskiej, którzy by mogli występować w roli bezpośrednich instruktorów lub doradców. Nie dotarliśmy do każdego przodownika indywidualnie. Dokładniejsze informacje można jednak otrzymać w Komisjach i w Klubach Turystyki Kolarskiej. Należy dopytywać się o Informator Nr 1 Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK.

GOSPODARZEM tegorocznego plenarnego posiedzenia Komisji Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK był Okręg poznański. W posiedzeniu, które odbyło się w Miejskim Ośrodku Sportowym w Poznaniu, brali także udział przewodniczący okręgowych komisji turystyki żeglarskiej. Wśród 44 uczestników Plenum zasiadli również: zastępca sekretarza generalnego ZG PTTK Wojciech Militz, wiceprzewodniczący GKR St. Romaszkan, przewodniczący Komisji Kół Zakładowych ZG PTTK Tadeusz Paszta.

Główną treść obrad stanowiła dyskusja nad sprawozdaniem Komisji Turystyki Żeglarskiej za rok 1966. Dowiodła ona, że w roku ubiegłym nastąpił poważny rozwój turystyki żeglarskiej w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym. Świadczą o tym najlepiej liczby.

Oto wstąpiło w szeregi żeglarzy 1.000 nowych entuzjastów tej dyscypliny turystyki. Przeszkolonych zostało 45 kolejnych instruktorów żeglarstwa. O 105 jednostek zwiększyła się liczba łodzi śródlądowych, zaś wartość pracy społecznej przy wszelkiego rodzaju robotach wyniosła 270.000.— zł. Wydatnie również ożywiła się działalność okręgowych Komisji Turystyki Żeglarskiej i wzrosło ich znaczenie w kontaktach z Kubami, rozszerzyły się też kontakty między OKTŻ-ami i Komisją Turystyki Żeglarskiej. Ponadto zostało przeszkolonych na stopień żeglarza 600 osób, zaś żeglarze-turyści zdobyli 2.500 odznak ŻOT-u różnych stopni. Po wielu staraniach została wreszcie zlokalizowana centralna baza morska w Darłównu i przystąpiono do opracowania wstępnych założeń projektowych.

Bogaty był plon działalności imprezowej żeglarzy. Na 10 jachtach PTTK przeprowadzono 61 morskich rejsów krajowych i 20 zagranicznych z udziałem 561 uczestników. Żeglarze PTTK przepłynęli łącznie 42.000 Mm.

Wydano pierwsze dwa numery komunikatu informacyjnego poświęcone podstawowym problemom PTTK-owskiego ruchu żeglarskiego.

Na uwagę zasługują uchwały poznańskiego Plenum. Zobowiązują one Prezydium KTŻ do:

- wprowadzenia nowego typu optymalnie bezpiecznej łodzi turystycznej (żaglowej) i opracowanie lepszego sposobu zabezpieczenia istniejących typów jachtów śródlądowych;
- wszczęcia kroków dla podniesienia bezpieczeństwa żeglugi jachtowej na jez. Śniardwy, w związku z licznymi wypadkami;
- zbadania, za pośrednictwem BTZ PTTK, możliwości zorganizowania morskich rejsów turystycznych do Związku Radzieckiego z okazji 50 Rocznicy Rewolucji Październikowej;
- opracowania wytycznych w zakresie eksploatacji łodzi żaglowych, dla ośrodków turystycznych PTTK, będących w administracji BEF a dysponujących sprzętem żeglarskim w celu polepszenia opieki nad łodziami;
- przeprowadzenia rozmów z władzami centralnymi ZMS i LZS w sprawie rozwoju turystyki żeglarskiej w środowiskach młodzieży robotniczej i wiejskiej;
- zebrania materiałów na temat możliwości zorganizowania sekcji lub Klubów żeglarskich w Kołach lub Oddziałach zakładowych PTTK. Materiały te byłyby opracowane w porozumieniu z Komisją Kół Zakładowych ZG PTTK.

Na zakończenie Plenum KTŻ wyraziło przekonanie, że uznanie Roku 1967 — „Rokiem ŻOT” zostanie w pełni poparte przez szerokie rzesze żeglarzy.

ZBIERAMY EKSPONATY DO MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI

Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki otworzył 3 września 1966 r. w Warszawie przy ul. Wawelskiej 3 Muzeum Sportu i Turystyki.

Ekspozycja dotycząca działu turystyki uwzględnia między innymi ogólny zarys dziejów podróżnictwa i turystyki. Na szczególne podkreślenie zasługują zbiory mówiące o ruchu turystycznym na ziemiach polskich.

W celu aktualnego uzupełnienia zbiorów, Przewodniczący GKKFIT wydał zarządzenie do wszystkich podległych jednostek o przekazywaniu do muzeum eksponatów dotyczących ruchu turystycznego i sportowego.

W związku z powyższym, Zarząd Główny PTTK zobowiązuje:

§ 1.

1) wszystkie jednostki organizacyjne do przekazywania Muzeum i ZG PTTK w charakterze eksponatów po jednym egzemplarzu:

a) medali, dyplomów, plakatów i odznak,

b) wydawnictw propagandowych jak: albumy, programy, plakaty, afisze, ulotki, fotografie itp.,

c) nagród zespołowych i przechodnich, wydanych z okazji imprez turystycznych o znaczeniu międzynarodowym lub ogólnokrajowym;

2) kierownictwa ekip turystycznych uczestniczących w imprezach turystycznych zagranicą, do podjęcia u organizatorów tych imprez starań zmierzających do nieodpłatnego uzyskania dla Muzeum i ZG PTTK wydanych z okazji tych imprez medali okolicznościowych, plaket, odznak, plakatów, programów i wydawnictw, a następnie przekazywania ich w charakterze eksponatów dla Muzeum i ZG PTTK.

§ 2.

Przekazywanie eksponatów, o których mowa w § 1, może nastąpić:

1) w formie bezpłatnego przeniesienia prawa własności, jeśli zostały one uzyskane nieodpłatnie;

2) w formie odpłatnego przeniesienia prawa własności w trybie i na zasadach określonych właściwymi przepisami, za cenę ustaloną przez Muzeum lub ZG PTTK, jednakże nie przekraczającą poniesionych przez przekazującego kosztów nabycia;

3) w formie depozytu.

§ 3.

Zobowiązuje się wszystkie jednostki PTTK do sporządzenia przy okazji przeprowadzania najbliższej inwentaryzacji spisu posiadanych przez nie przedmiotów, które mogą stanowić eksponat w rozumieniu zarządzenia oraz do przesłania odpisu tego spisu po jednym egzemplarzu do GKKFIT — Departament Wychowania Fizycznego, Zarządu Głównego PTTK — Dział Programowy oraz Muzeum.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

*

Zarządzenie w sprawie zbierania i przekazywania dla Muzeum Sportu i Turystyki eksponatów dotyczących ruchu turystycznego podpisali 6 marca 1967 r. wiceprezes ZG PTTK — Feliks Kancierz oraz sekretarz generalny — Stefan Strogalski.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

PRZEWODNIKI

1. MAZOWSZE POŁUDNIOWO-WSCHODNIE. Podlasie Zachodnie. Przewodnik turystyczny — Tomasz Chłudziński — W-wa 1967. SiT. Cena zł 16,50.

2. STATKIEM PO ZATOCE GDAŃSKIEJ I JEJ PORTACH ORAZ WISŁĄ DO SOBIESZOWA — Zygmunt Brocki — Kraków 1966. Wyd. Art. Graf. Cena zł 15.—

ALBUMY

1. BRZEGAMI POPRADU — Zdjęcia: Henryk Hermanowicz. Tekst: Janusz Roszko — W-wa 1966. SiT. Cena zł 70.—

2. MIESZKAŃCY LASÓW — Włodzimierz Puchalski — W-wa 1967. SiT. Cena zł 50.—

3. MORSKIE OKO — Jerzy Młodziejowski — W-wa 1966. SiT. Cena zł 40.—

4. WAWEL. Wyd. 2 — Halina Bohdanowicz — W-wa 1967. SiT. Cena zł 40.—

MAPY

1. BESKID ŚLĄSKI I ŻYWIECKI. Mapa turystyczna. Podz. 1:125.000. Wyd. 4. W-wa 1967. PPWK. Cena zł 10.—

2. MAPA WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO. Podz. 1:500.000. Wyd. 3. W-wa 1967. PPWK. Cena zł 10.—

3. MAPA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO. Podz. 1:500.000. Wyd. 3. W-wa 1967. PPWK. Cena zł 10.—

MONOGRAFIE I INNE

1. GIŻYCKO. Z dziejów miasta i powiatu — Andrzej Wakar, Tadeusz Wilam — Olsztyn 1966. Pojezierze. Cena zł 32.—

2. GDAŃSKIE ZESZYTY HUMANISTYCZNE. R. 8: 1965: Prace Pomorzanki. Gdańsk 1966. Cena zł 30.—

3. KARTUZA KASZUBSKA — Paweł Czaplewski — Gdańsk 1966. GTN. Cena zł 60.—

4. OSOBLIWOŚCI I ZABYTKI PRZYRODY WOJEWÓDZTWA GDAŃSKIEGO — Alfons Sikora — Kraków 1966. Wyd. Art. Graf.

5. ROCZNIK LUBELSKI. T. 7. Lublin 1966. Wyd. Lub. Cena zł 35.—

6. ROŚLINY TATRZAŃSKIE. Wyd. 2 — Zofia Radwańska-Paryska — W-wa, 1966. PZWS. Cena zł 30.—

7. SZTUKA LUDOWA. Formy i regiony w Polsce — Józef Grabowski — W-wa 1967. Arkady. Cena zł 125.—

8. Z DZIEJÓW ZIEMI CZŁUCHOWSKIEJ. Praca zbiorowa pod red. Kazimierza Ślaskiego. Poznań 1967. Wyd. Pozn. Cena zł 15.—

9. Z DZIEJÓW ZIEMI MYŚLIBORSKIEJ. Praca zbiorowa pod red. Kazimierza Gołczewskiego. Szczecin 1966.

W CHODZIEŻY NA KURSACH KOLARSKICH

Uzupełniamy wiadomość podaną we wstępie 4 artykułu pt. „Turystyczne szkolenie nauczycieli” (Biuletyn Informacyjny ZG PTTK z kwietnia 1967 r.).

Jeden kurs instruktorski dla przodowników turystyki kolarskiej odbył się w br. w Chodzieży (woj. poznańskie) w czasie od 12 do 25 lipca.

Poza tym będzie zorganizowany kurs na instruktorów kolarstwa podstawowego, również w Chodzieży od 25—30.VII.

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium
Wydawca: Dział Propagandy i Wydaw. Zarządu Gł. PTTK
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11 tel. 26-35-74

Druk. Wyd. Zw. CRZZ. Zam. 401/501/67. Nakł. 5 000 + 35 egz. T-37.

Łeńd Główny PTTK